

Z HISTORII ODDZIAŁU GÓRNOŚLĄSKIEGO POLSKIEGO TOWARZYSTWA MATEMATYCZNEGO

Krystyna Skórnik, Maciej Sablik

Streszczenie. Celem działalności Oddziału jest organizowanie i popieranie wszelkich działań w zakresie uprawiania i upowszechniania nauk matematycznych, ich filozofii, historii, dydaktyki i zastosowań, [3]. Przez 50 lat kolejne Zarządy Oddziału stosowały środki służące do realizacji tych celów z zachowaniem obowiązujących przepisów prawa. Były organizowane posiedzenia naukowe i zebrania dyskusyjne, odczyty naukowe i popularne, kursy, sesje i konferencje naukowe. Prowadzono koła matematyczne, odczyty i konkursy dla młodzieży; odbywały się także odczyty i spotkania z nauczycielami. Członkowie Oddziału przeprowadzali *Olimpiadę Matematyczną* na szczeblu okręgu. Utrzymywano łączność z Kołami Oddziału - *Kołem w Gliwicach*, *Kołem w Bielsku-Białej*. Utrzymywano kontakty naukowe z zagranicą poprzez zapraszanie gości na konferencje i odczyty w Polsce oraz poprzez wyjazdy członków Oddziału do ośrodków zagranicznych. Nie brakowało imprez kulturalnych i towarzyskich dla członków Oddziału. Ze względu na ograniczoną objętość artykułu nie jesteśmy w stanie przedstawić wszystkich działań Oddziału w minionym półwieczu, staramy się jedynie je przybliżyć.

Artykuł został napisany w oparciu o protokoły z posiedzeń naukowych Oddziału i zebrań Zarządu z lat 1953 - 1966, 1969 - 1975, 1976 - 1979, 1983 - 1986, 1992 - - 2003, *Sprawozdań z działalności Oddziału Górnośląskiego PTM* w latach 1974 - 1975, 1977 - 1989, 1995 - 2003, a także dokumentów i korespondencji z okresu 1967 - 1968, 1990 - 1991.

I. Krótka historia powstania Oddziału. 24 września 1953 roku do Zarządu Głównego PTM zostało wystosowane pismo następującej treści: *"Z uwagi na to, że Gliwice i Katowice są siedzibą trzech uczelni wyższych (Politechniki Śląskiej, Państwowej Wyższej Szkoły Pedagogicznej i Wyższej Szkoły Inżynierskiej), w których jest wykładana matematyka wyższa, uważamy że nawiązanie kontaktu naukowego z ośrodkami o wybitnej pracy twórczej w dziedzinie matematyki i nauk pokrewnych jest rzeczą niezbędną i pilną. Dla ułatwienia nawiązania tej łączności zwracamy się do Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Matematycznego z wnioskiem o otwarcie oddziału PTM w Gliwicach. Oddział ten obejmowałby czynnych matematyków z okręgu Gliwice i Katowice."* Pismo to zostało podpisane przez grupę matematyków w składzie: prof. dr Stanisław Kaliński, z-ca prof. dr Antoni Wakulicz (wówczas członek Oddziału Warszawskiego), z-ca prof. mgr Mirosław Mochnacki (członek Oddziału Krakowskiego), z-ca prof. mgr Kazimierz Szałajko (członek Oddziału Wrocławskiego), mgr Stefan Sedlak (członek Oddziału Krakowskiego), mgr Jerzy Piwko (członek Oddziału Krakowskiego), mgr Bernard Glat (kierownik Katedry Matematyki WSP w Katowicach). Osoby te należy więc uznać za założycieli naszego Oddziału. Pierwsze konstytuujące posiedzenie odbyło się 12 grudnia 1953 roku; przyjmujemy, że w tym dniu powstał Oddział z siedzibą w Gliwicach.

19 maja 1965 roku, na wniosek doc. dra hab. Mieczysława Kucharzewskiego siedziba Oddziału została przeniesiona z Gliwic do Katowic i została zmieniona jego nazwa z Oddziału Gliwickiego na **Oddział Górnośląski**, gdyż Oddział skupiał matematyków z Gliwic, Katowic i Częstochowy. 27 lutego 1971 roku grupa matematyków z Częstochowy z doc. dr. Alfredem Czarnotą, doc. dr. Czesławem Ginalskim i doc. dr. Andrzejem Kapcią na czele, wystąpiła z wnioskiem o utworzenie Oddziału PTM w Częstochowie. Zarząd Główny wyraził na to zgodę. Dzień 1 lutego 1972 roku uważa się za datę powstania Oddziału Częstochowskiego.

Typeset by $\mathcal{A}\mathcal{M}\mathcal{S}$ - $\mathcal{T}\mathcal{E}\mathcal{X}$

W roku 1980 powstały dwa Koła przy Oddziale Górnośląskim PTM w Bielsku-Białej z siedzibą na Filii Pololitechniki Łódzkiej oraz w Gliwicach na Politechnice Śląskiej.

Z inicjatywy prof. A. Wakulicza 10 kwietnia 1965 roku powstał *Okręgowy Komitet Olimpiady Matematycznej* w Katowicach.

II. Władze Oddziału. Na pierwszym zebraniu Oddziału 12 grudnia 1953 r. wybrany został 6-osobowy Zarząd w składzie: prezes – dr Antoni Wakulicz, wiceprezes – mgr Stefan Sedlak, sekretarz – mgr Kazimierz Szałajko, skarbnik – mgr Bernard Glat, członkowie Zarządu – mgr Mirosław Mochnacki i mgr Czesław Kluczny.

W końcu 1953 r. Oddział liczył 15 członków. Na temat powstania Oddziału w *Wiadomościach Matematycznych*, (I, 2 (1956), 285), ukazała się następująca wzmianka: *”W Gliwicach powstał 12 grudnia 1953 roku nowy Oddział PTM. Liczy on około 20 członków zamieszkałych w województwie stalinogrodzkim”*. Od powstania do chwili obecnej pracami Oddziału kierowali kolejno następujący Prezesi:

prof. dr Antoni Wakulicz (1953 – 1969),
prof. dr hab. Mieczysław Kucharzewski (1969 – 1973),
prof. dr hab. Lech Dubikajtis (1973 – 1975),
prof. dr hab. Jerzy Mioduszewski (1975 – 1981),
prof. dr hab. Mieczysław Kucharzewski (1981 – 1984),
prof. dr hab. Piotr Antosik (1984 – 1986),
prof. dr hab. Roman Ger (1986 – 1990),
prof. dr hab. Jerzy Mioduszewski (1990 – 1992),
prof. dr hab. Aleksander Błaszczuk (1992 – 1996),
dr Krystyna Skórnik (od 1996 r.).

Przez 10 lat, od 1953 do 1964 r. obowiązki sekretarza pełnił doc. Kazimierz Szałajko. Od niego pochodzą liczne dane dotyczące tego okresu wykorzystane w tym opracowaniu. Później Sekretarzami Oddziału byli kolejno:

dr Jan Błaż (1964 – 1967),
dr Władysław Kierat (1967 - 1969),
dr Roman Ger (1969 – 1973),
dr Jan Chabrowski (1973 – 1975),
dr Andrzej Kamiński (1975 – 1977),
dr Krystyna Skórnik (1977 – 1979),
dr Andrzej Kamiński (1979 – 1984),
dr Krystyna Skórnik (1984 – 1986),
dr Witold Jarczyk (1986 – 1988),
dr Maciej Sablik (1988 – 1990),
dr Marian Turzański (1990 – 1992),
dr Jacek Uryga (1992 – 1994),
dr Sławomir Turek (1994 – 1998),
dr Ewa Szocińska (1998 – 2000),
dr Barbara Kocłęga-Kulpa (od 2000 r.).

Poza wyżej wymienionymi w skład Zarządów Oddziału, w różnych okresach jego działalności, wchodziły następujące osoby:

Elżbieta Augustyniak, Karol Baron, Józef Burzyk, Radosław Czaja, Tadeusz Dłotko, Józef Drewniak, Elżbieta Dudek, Alfred Frylik, B. Gaweł, Waldemar Hołubowski, Władysław Kierat, Jerzy Klamka, Czesław Kliś, Grażyna Kozłowska, Stefania Krasieńska, Marek Kuczma, Tomasz

Kulpa, Jan Ligęza, Joanna Macura, Albin Masztalerz, Janusz Matkowski, Jan Mikusiński, Krystyna Miśta, Janusz Mola, Joanna Napiórkowska, Kazimierz Nikodem, Andrzej Nowak, Stefan Sedlak, Edward Siwek, Bogdan Skalmierski, Janina Śladkowska-Zahorska, Renata Suchanek, Andrzej Szymański, Kazimierz Szymiczek, Tadeusz Trzaskalik, Grażyna Trzpiot, Szymon Wąsowicz, Maria Zajączkowska.

Zebrania Zarządu odbywają się przeciętnie 8 razy w roku. Zarząd przyjmuje plan działalności Oddziału; ustala tematykę posiedzeń naukowych, proponuje prelegentów na odczyty naukowe i popularnonaukowe. Omawiane są też sprawy kółek matematycznych oraz wykładów dla licealistów i gimnazjów. Zarząd podejmuje decyzje finansowe i rozstrzyga w sprawach członkowskich, dyskutuje nad sprawozdaniami z działalności Oddziału i Kół; analizuje sprawozdania Zarządu Głównego. Zarząd rozważa inicjatywy zorganizowania uroczystości lub spotkań jubileuszowych, rzecz jasna porządek dzienny nie pomija rozlicznych spraw bieżących.

W obecnej kadencji (2002 - 2004) w skład Zarządu wchodzi wybrani 21 marca 2002 roku w tajnym głosowaniu przez uczestników Walnego Zgromadzenia Oddziału:

prezes - dr Krystyna Skórnik,

wiceprezesa - prof. dr hab. Aleksander Błaszczyk, dr Grażyna Kozłowska, dr hab. Maciej Sablik,

sekretarz - dr Barbara Kocłega-Kulpa,

zastępca sekretarza - dr Tomasz Kulpa,

skarbnik - dr Joanna Napiórkowska,

zastępcy skarbnika - mgr Radosław Czaja, dr Joanna Macura,

członkowie Zarządu - prof. dr hab. Tadeusz Dłotko, prof. dr hab. Roman Ger, dr Stefania Krasińska, prof. dr hab. Andrzej Nowak, doc. dr Edward Siwek, prof. dr hab. Tadeusz Trzaskalik, Walne Zgromadzenie wybrało też do Komisji Rewizyjnej dr Ewę Szocińską, mgr Renatę Suchanek i dr. Szymona Wąsowicza.

Koło Oddziału Górnośląskiego PTM w Bielsku-Białej powstało w 1980 roku. Prezesami Koła byli kolejno Janusz Matkowski, Albin Masztalerz i Kazimierz Nikodem. Od roku 2001 prezesem Koła jest Szymon Wąsowicz.

Działalność Koła skierowana jest głównie na popularyzację wiedzy matematycznej. Wielokrotnie organizowano odczyty przeznaczone dla uczniów szkół średnich zainteresowanych matematyką. Członkowie Koła angażują się także w pracę z uczniami wybitnie zdolnymi. Koło utrzymuje stały kontakt z nauczycielami takich uczniów.

Działalność popularyzatorska prowadzona jest także poza obrębem Koła. W ostatnich latach jego członkowie wygłaszali wykłady w ramach organizowanych na terenie Bielska-Białej Festiwali Nauki Polskiej.

Koło Oddziału Górnośląskiego PTM w Gliwicach zostało utworzone jesienią 1980 roku. Prezesami Koła byli: Grażyna Kozłowska (1980 - 1986, 1988 - 1995, od 1999 nadal); Kazimierz Szałajko (1986 - 1988); Waldemar Hołubowski (1995 - 1999).

Od początku istnienia Koło prowadziło: działalność popularyzacyjną (odczyty dla młodzieży, międzyszkolne koła matematyczne); współpracę z nauczycielami (wykłady z rachunku prawdopodobieństwa, spotkania dotyczące zmian programu); współpracę z matematykami pracującymi w przemyśle (spotkania dyskusyjne; prezentacja problematyki prac badawczych prowadzonych w przemyśle). W ramach prac Koła odbyło się wiele spotkań naukowych, sesji jubileuszowych i "herbatek okolicznościowych". Koło wraz z Instytutem Matematyki Politechniki Śląskiej organizowało szkoły wyjazdowe o charakterze naukowym (Wisła, Kozubnik, Szczyrk).

III. Działalność naukowa, popularyzatorska. Od chwili powstania Oddział Gliwicki PTM (potem Górnośląski) rozpoczął działalność w kilku kierunkach.

1. Posiedzenia naukowe odbywały się regularnie (około 15 razy w roku). Na posiedzeniach tych odczyty wygłaszali członkowie Oddziału, matematycy z innych ośrodków w Polsce, matematycy zagraniczni oraz kandydaci na członków PTM. Zwyczaj wygłaszania referatów przez kandydatów na członków PTM wprowadził prof. A. Wakulicz w 1954 roku. Referaty członków Oddziału obejmowały ich własne osiągnięcia lub nowości z dziedziny matematyki, którą aktualnie się zajmowali. Goście przedstawiali własne osiągnięcia, a bardzo często wygłaszali referaty przeglądowe.

O pewnym zagadnieniu arytmetyki - taki był tytuł pierwszego odczytu, wygłoszonego 12 lutego 1954 roku na posiedzeniu naukowym Oddziału przez dr. Antoniego Wakulicza. W 1954 r. odbyło się siedem dalszych posiedzeń naukowych, których uczestnicy wysłuchali 12 odczytów, przygotowanych przez członków Oddziału. W kolejnych latach wśród prelegentów zaczęli się również pojawiać matematycy z Krakowa, Warszawy, Wrocławia, Lublina i z zagranicy. Nazwiska niektórych pojawiają się kilkakrotnie w sprawozdaniach z tamtych czasów, wymieniających autorów wykładów: Antoni Wakulicz, Czesław Kluczny, Alfred Frylik, Stefan Sedlak, Alfred Czarnota, Czesław Ginalski, Jan Błaż, Tadeusz Dłotko, Mirosław Krzyżański, Piotr Antosik, Kazimierz Zima, Marek Kuczma, Bogdan Skalmierski, Stefan Węgrzyn. Przypomnijmy niektóre wybrane tematy odczytów w latach od 1954 do 1964.

1954 rok

13.03.1954 - Czesław Kluczny, *O zasadzie topologicznej Ważewskiego dotyczącej badania przebiegów asymptotycznych calek równania różniczkowego.*

08.05.1954 - Alfred Czarnota, *Metoda szukania funkcji sumacyjnej dla szeregów skończonych typów $\sum \binom{n}{i} f_k(i) (-1)^i$, gdzie $f_k(i)$ oznacza dowolny wielomian stopnia k .*

20.11.1954 - Marian Panczakiewicz, *Czym jest matematyka.*

06.11.1954 - Antoni Wakulicz, *Wyniki Gödla i ich zastosowanie dla arytmetyki i teorii mnogości.*

1955 rok

05.02.1955 - Mirosław Krzyżański, *Pewne zagadnienia teorii matematycznej przewodnictwa ciepła.*

21.05.1955 - Mirosław Krzyżański, *Metody klasyczne w teorii równań o pochodnych cząstkowych.*

03.12.1955 - Stefan Węgrzyn, *Przegląd problematyki nieliniowych równań różniczkowych w zagadnieniach automatyki.*

03.12.1955 - Mirosław Krzyżański, *Równania różniczkowe typu parabolicznego.*

1956 rok

05.05.1956 - Mirosław Krzyżański, *O rozwiązywaniu podstawowych równań różniczkowych typu eliptycznego i parabolicznego.*

17.09.1956 - Piotr Besala, *O stabilności rozwiązania zagadnienia Neumana dla równania Laplace'a.*

06.10.1956 - Bronisław Szlęk, *O pewnej metodzie rozwiązywania równań.*

24.11.1956 - Hugon Steinhaus, *Aktualna problematyka Rachunku Prawdopodobieństwa.*

1957 rok

05.01.1957 - Antoni Wakulicz, *O pewnej metodzie wyznaczania liczb pierwszych.*

16.02.1957 - Mirosław Krzyżański, *Część skończona całki niewłaściwej rozbieżnej i jej zastosowania.*

02.03.1957 - Andrzej Wakulicz, *Elektroniczne maszyny matematyczne.*

06.04.1957 - Andrzej Schinzel, *Metoda Viggo Bruna.*

09.11.1957 - Mieczysław Kucharzewski, *O pewnych własnościach niezmienniczych afinorów.*

30.11.1957 - Feliks Barański, *O pewnym dowodzie twierdzenia Fatou i zastosowaniu do badania zbieżności szeregu dwuliniowego funkcji Greena.*

07.12.1957 - Edward Marczewski, *Główne kierunki badań matematycznych w Polsce.*

1958 rok

12.04.1958 - Stanisław Gołąb, *Geometria różniczkowa przy słabych założeniach o regularności funkcji.*

26.04.1958 - Kazimierz Zima, *Uwagi o przestrzeniach trójwymiarowych rachunku operatorów.*

31.05.1958 - Włodzimierz Wrona, *Główne problemy geometrii Riemanna.*

18.10.1958 - Adam Zawadzki, *Uogólniona metoda Monge'a.*

1959 rok

09.01.1959 - Henryk Greniewski, *Podstawy cybernetyki.*

31.01. i 21.02. 1959 - Zygmunt Charzyński, *O funkcjach algebraicznych, część I i II.*

25.04.1959 - Piotr Antosik, *O pewnym problemie Zlamala.*

02.05.1959 - Tadeusz Dłotko, *O pewnym równaniu różniczkowym 2-go rzędu niemal liniowym.*

16.05.1959 - Czesław Ginalska, *Uogólnione twierdzenie Clairauta w przestrzeni E^n i H .*

17.10.1959 - Mirosław Krzyżański, *O równaniach parabolicznych ze współczynnikami nieograniczonymi i o dyfuzji pod działaniem siły zewnętrznej.*

14.11.1959 - Jacek Szarski, *Pewne zastosowania nierówności różniczkowych cząstkowych rzędu pierwszego.*

05.12.1959 - Piotr Antosik, *O oscylacyjności rozwiązań równania różniczkowego, rzędu drugiego, liniowego, jednorodnego.*

05.12.1959 - Jan Błaż, *O zastosowaniu nierówności całkowitej Opiala do badania oscylacyjności rozwiązań równania $(Q(t)x')' + \psi(t)x = 0$.*

19.12.1959 - Bogdan Choczewski, *O równaniu dyfuzji pod działaniem siły zewnętrznej.*

1960 rok

09.01.1960 - Mieczysław Kucharzewski, *Równania funkcyjne związane z pojęciem obiektu geometrycznego.*

12.03.1960 - Adam Bielecki, *Abstrakcja i analogia w matematyce.*

19.05.1960 - Jan Mikusiński, *O rachunku operatorów w przedziale skończonym.*

01.04.1960 - Alfred Frylik, *Aksjomaty Lobaczewskiego.*

22.04.1960 - Jan Mikusiński, *Teoria dystrybucji, część I z cyklu 5 wykładów: 6 i 18 maja, 1 i 15 czerwca.*

30.05.1960 - Zygmunt Zahorski, *O pewnym wyznaczniku symetrycznym.*

1961 rok

27.01.1961 - Wiesław Sadowski, *Matematyczna teoria organizacji.*

04.02.1961 - Zofia Krygowska, *Reforma programu matematyki w szkołach średnich.*

04.03.1961 - Marek Kuczma, *O pewnych równaniach funkcyjnych pierwszego stopnia.*

25.03.1961 - Andrzej Zięba, *Pewne zagadnienia matematyki współczesnej.*

09.12.1961 - Jan Błaż, *O układach równań i nierówności różniczkowych z opóźnionym argumentem.*

10.06.1961 - Stanisław Hartman, *O uogólnionej analizie harmonicznej.*

24.11.1961 - Bernard Glat, *Pojęcie nieskończoności w matematyce.*

1962 rok

20.01.1962 - Andrzej Schinzel, *Równania łańcuchowe pierwiastków z wielomianów stopnia ≥ 4 .*

16.02.1962 - Feliks Barański, *O pewnych zagadnieniach oscylacyjnych dla równań typu eliptycznego.*

30.03.1962 - Bolesław Gleichgewicht, *Alembry z quasi-inwolucją i ich reprezentacje.*

07.04.1962 - Roman Sikorski, *Wyznaczniki w przestrzeniach Banacha.*

1963 rok

12.01.1963 - Marek Kuczma, *O pewnych równaniach różniczkowo-funkcyjnych.*

09.03.1963 - Jan Błaż, *O istnieniu rozwiązań pewnych równań funkcyjnych typu przyszłościowego.*

06.04.1963 - Kazimierz Szymiczek, *O pewnym równaniu diofantycznym. Odczyt promujący przed przyjęciem do PTM.*

08.06.1963 - Marian Kwapień, *O zmodyfikowanej metodzie kolejnych przybliżeń dla równań różniczkowych z opóźniającym się argumentem.*

19.10.1963 - Bogoljub Stanković, *Równania różniczkowe operatorów Mikusińskiego.*

16.11.1963 - Krystyna Skórnik, *O postaci funkcji lokalnie całkowalnej, której pochodna średnia jest prawie wszędzie równa zero.* Odczyt promujący przed przyjęciem do PTM.

16.11. 1963 - Władysław Kierat, *O funkcjach wykładniczych w rachunku operatorów w przedziale skończonym.* Odczyt promujący przed przyjęciem do PTM.

1964 rok

25.01.1964 - Alfred Czarnota, *Ilość rozkładów liczby naturalnej na sumy liczb naturalnych, będących elementami dowolnego ciągu.*

07.03.1964 - Czesław Kluczny, *O pewnym warunku stabilności dla równania $x'' + f(x, x') = 0$.*

11.04.1964 - Marek Kuczma, *Charakteryzacja funkcji elementarnych przez równania funkcyjne o jednej zmiennej.*

25.04.1964 - Stefan Paszkowski, *Przekształcenia szeregów potęgowych na szereg wielomianów Czebyszewa i przekształcenie odwrotne.*

14.05.1964 - Władysław Ślebodziński, *O komitantach tensora mieszanego.*

11.06.1964 - Abraham Goetz, *Przestrzenie z koneksją w geometrii różniczkowej.*

17.10.1964 - Kazimierz Szymiczek, *O pewnych własnościach liczb pseudopierwszych.*

17.10.1964 - Ryszard Bartłomiejczyk, *O aproksymacji funkcji ciągłych za pomocą funkcji przedziałami liniowych.*

07.11.1964 - Tadeusz Dłotko, *O istnieniu okresowych rozwiązań równań różniczkowych z przesuniętym argumentem.*

05.12.1964 - Kazimierz Zima, *O równaniu różniczkowym z wewnętrznym parametrem.*

Wszyscy członkowie Oddziału (zob. aktualny spis str....) referowali wyniki swojej pracy badawczej na posiedzeniach naukowych Oddziału Górnośląskiego. Kolejni prezesi dołożyli wiele starań, by pozyskać do wygłoszenia odczytów zarówno matematyków polskich, jak również zagranicznych bawiących czasowo w Polsce. Spośród matematyków z innych ośrodków w Polsce odwiedzili nasz Oddział i wygłosili referaty:

H. Adamczyk (07.03.1970); J. Albrycht (18.04.1970); A. Alexsiewicz (11.03.1968); J. Banaś (20.11.1980); F. Barański (30.01.1957, 27.04.1960, 16.02.1962); A. Bielecki (19.04.1959, 31.01.1968, 21.12.1970, 14.03.1974, 11.02.1977, 17.03.1978); D. Brydak (17.03.1977); Z. Charzyński (31.01.1959, 21.02.1959); B. Choczewski (28.10.1981); A. Chronowski (28.10.1981, 02.06.1993); A. Dawidowicz (12.01.1984, 15.03.1984, 29.11.1984); A. Derdziński (22.05.1975); S. Drobot (05.03.1955); L. Dubikajtis (17.12.1965, 22.06.1968, 16.10.1969, 27.10.1971); R. Duda (13.12.1972, 22.03.2001); I. Dziubiński (14.11.1984); J. Gancarzewicz (17.01.1970, 04.03.1971, 03.04.1971, 01.12.1971, 20.12.1973, 31.03.1977); T. Gerstenkorn (25.05.1979); B. Gleichgewicht (30.03.1962, 15.11.1972, 04.03.1993); K. Goebel (18.11.1967, 20.01.1973, 20.03.1975); A. Goetz (11.06.1970); S. Gołąb (02.04.1955, 12.04.1958, 08.03.1969, 04.12.1996); A. Granas (25.11.1968, 18.02.1999); H. Greniewski (09.01.1959); A. Hajnosz (20.01.1987); S. Hartman (10.06.1961, 29.04.1966); H. Hudzik (25.04.1985, 09.11.2000); A. Iwanow (05.05.1998); A. Jankowski (05.04.1974); L. Jeśmanowicz (18.04.1970, 27.11.1981); W. Just (30.01.1986); T. Kaczorek (12.10.1984); A. Kamburelsi (07.03.1994); J. Koroński (13.03.1998); J. Kotas (11.03.1976); P. Kranz, (15.05.1980); J. Krempa (04.11.1985, 19.05.1987, 20.05.1987, 24.03.1992, 11.01.1994, 19.04.1994, 18.10.1994, 04.04.1995, 10.10.1995, 12.12.1995, 05.03.1996, 17.12.1996, 11.03.1997, 18.11.1997, 03.03.1998, 13.10.1998, 02.03.1999, 26.10.1999); W. Krysicki (05.12.1985, 06.12.1985, 07.10.1999); Z. Krygowska (04.02.1961, 16.12.1968); M. Krzyżański (05.02.1955, 21.05.1955, 11.02.1956, 05.05.1956, 16.02.1957, 17.10.1959); Marcin Kuczma (20.12.1969, 25.04.1974); M. Kwapisz (08.06.1963); A. Lasota¹⁾ (24.11.1977, 19.01.1976, 11.09.1991); M. Lachowicz (10.12.1998);

M. Libona (16.05.1972); Z. Lipecki (29.05.1978, 15.05.1980, 08.05.1984, 20.01.1994, 27.10.1994, 28.02.1996, 29.10.1998, 11.05.2000, 06.05.2003); J. Lipiński (27.04.1968, 15.04.1972, 12.03.1984); St. Łojasiewicz (09.04.1983, 07.04.1994); J. Łukaszewicz (30.04.1964); G. Łysik (19.11.1992, 10.04.1997); H. Makowiecka (30.05.1974); R. Mańka (27.02.1985); Z. Marciniak (08.04.1997); E. Marczewski (07.12.1957); L. Mikołajczyk (12.01.1995, 27.02.1997); B. Milówka (04.11.2002); J. Misiewicz (21.10.1993); M. Morajne (08.06.1995); A.W. Mostowski (07.06.1974); Z. Moszner (15.12.1971, 15.01.1972, 22.11.1972, 15.04.1981); R. Murawski (27.05.2003); A. Mysior (21.10.1976); Cz. Ryll-Nardzewski (30.05.1978, 09.04.1983); W. Narkiewicz (20.12.1967, 22.02.1969, 27.02.2003); W. Nitka (11.12.1981); B. Nowecki (09.05.1969); J. Ombach (27.01.1999); L. Pacholski (02.12.1976), M. Pachoński (26.02.1972); W. Pankiewicz (05.01.1974); A. Paszkiewicz (14.05.1998); S. Paszkowski (25.04.1964); R. Pawlak (24.04.1995, 05.03.2001, 02.12.2002); Z. Pawlak (06.12.1972); A. Pełczyński (08.11.1968); Z. Piotrowski (03.05.1979); A. Plucińska (18.04.1985, 19.04.1985); A. Płoski (14.11.1985); Z. Pogoda (25.05.2000); T. Prucnal (05.07.1970, 26.04.1973); Z. Pyrcha (26.11.1980); T. Pytlik (22.04.1997); D. Przeworska-Rolewicz (08.11.1978, 12.11.1981, 24.11.1994, 12.06.1997, 23.05.1998); T. Przymusiński (29.03.1979); K. Radziszewski (28.02.1970, 18.03.1972, 27.05.1976, 08.11.1978); S. Rolewicz (24.11.1994, 12.06.1997, 23.05.1998, 09.06.2001); A. Rotkiewicz (21.06.1979); A. Rychlewicz (07.05.2001); W. Sadowski (27.01.1961); A. Schinzel (06.04.1957, 20.01.1962, 18.01.1966, 09.04.1973, 18.12.1975, 04.03.1994, 16.03.1999); J. Siciak (12.05.1984, 28.02.1985); R. Sikorski (07.04.1967, 23.03.1970); D. Simson (14.10.1976); W. Solak (17.06.1972); J. Stankiewicz (18.09.1985, 25.09.1985); H. Steinhaus (24.11.1956); M. Stolarski (15.05.1975); A. Strojnowski (29.04.1987, 05.06.1995); W. Suszczański (10.01.1995); R. Suszko (23.02.1978); J. Szarski (14.11.1959); S. Szuffla (23.01.1985); A. Szybiak (07.12.1978); L. Szerba (30.05.1974); A. Szeptycki (23.02.1957); J. Szymanowski (10.03.1977); W. Ślebodziński (14.05.1964); T. Świątkiewicz (03.10.1983); J. Tabor (11.02.1975); S. Topa (17.02.1977); Al. Tralle (06.04.1995); G. Treliński (08.05.2000); A. Turowicz (04.12.1967, 08.10.1971, 28.11.1973); Andrzej Wakulicz (02.03.1957, 25.11.1993); W. Waliszewski (29.03.1969, 17.11.1971, 11.09.1975, 04.12.1981, 12.05.1984); W. Wilczyński (12.05.1984, 19.02.1987); W. Więśław (12.02.1997, 21.01.1998, 05.10.2000); S. Węgrzynowski (13.01.1976, 15.01.1976); L. Włodarski (07.07.1967, 08.05.1980); A.P. Wojda (20.01.1998); P. Wojtaszczyk (13.03.1980); C. Woźniak (05.03.1959, 19.02.1972); J. Wójcik (23.05.1985); W. Wrona (31.05.1958, 12.03.1966); Z. Zahorski²⁾ (30.04.1960); A. Zajtz (13.01.1959, 14.04.1977, 18.12.1985); W. Zawadowski (20.02.1986); A. Zięba (25.03.1961); R. Zuber (29.10.1981); W. Zygmunt (10.05.1975); Z. Żekanowski (14.04.1983); W. Żelazko (17.04.1971, 30.03.1983, 23.01.1986).

Z zagranicznych matematyków referaty w naszym Oddziale wygłosili:

W. Hasan Abdi, Indie (05.01.1974); W. Ahang, Chiny (02.06.1993); O.D. Artemovich, Ukraina - Lwów (19.11.1996, 04.06.1998); V. Baković, Jugosławia (21.05.1981); A. Baszkirow, ZSRR (17.05.1979); A.R. Bednarek, USA - Gainesville (28.09.1972); D.P. Bellamy, USA - Delaware (20.11.1975, 06.05.1976, 09.06.1978); D. Belony, USA (20.11.1975); A. Bleyer, Węgry (03.06.1980); T.K. Boehme, USA (23.05.1975); C. Borelli-Forti, Włochy (16.10.1986); N.S. Bratiichuk, ZSRR (18.01.1995); R. Burns, Kanada - Toronto (07.04.1998); R. Cauty, Francja - Paryż (05.05.1998); G. Constantin, Rumunia-Timișoara (01.03.1974); N.C.A. da Costa, Brazylia (29.04.1974); I.Černý, Czechosłowacja - Praga (10.05., 04.06.1984); A. Czeczelincki, Ukraina (23.05.1996, 24.05.1996); A.I. Czudnowskij, ZSRR - Nowosibirsk (28.10.1976); V. Denski, Bułgaria (13.03.1987); I.H. Dimovski, Bułgaria - Sofia (31.05.1973, 20.05.1998, 23.05.1998, 20.05.1999, 18.11.1999, 09.06.2001); P. Dierolf, RFN (01.10.1987); J. Diestel, USA (13.09.1973); M.G. Dmitriew, ZSRR (16.10.1980); Sz. Dolecki, Francja - Dijon

¹⁾ Profesor Zygmunt Zahorski do 1970 roku był członkiem Oddziału Łódzkiego.

²⁾ Profesor Andrzej Lasota do 1998 roku był członkiem Oddziału Krakowskiego.

(29.06.2000); J. Dołgaczew, ZSRR (03.10.1975); M. Domm (24.10.1970); V. Drenski, Bułgaria (13.03.1987); W.B. Dybin, ZSRR - Rostów (11.11.1976); P. Ver Eecke, Francja (21.12.1978); H. Fast, USA - Pasadena (28.03.2002); G.L. Forti, Włochy (25.04.1994); W. Förg-Rob, Austria - Innsbruck (08.02.1996, 15.04.1998, 16.04.1998); R. Frič, Czechosłowacja - Żylin (30.03.1978, 08.10.1987); L. Gähler, Niemcy (18.10.1969); E. Gesztekyi, Węgry (16.10.1965.); H.-J. Glaeske, Niemcy - Jena (23.03.1999, 09.06.2001); L. Goerke (13.10.1967); L. Grimm, USA (30.09.1975, 29.05.1979); I. Grod, Ukraina (16.11.2000); C.K. Gupta (05.09.1995); N.D. Gupta (05.09.1995); A. Haloney, (11.10.1973); Z. Hangan (23.10.1969); A. Harazszwilji, Gruzja (18.03.1993); M. Hejny, Bratysława (22.09.1973); J. Hemela, Węgry - Budapeszt (23.06.1977); N. Hodži, Indie (17.01.1974); A. Jarai, Węgry (16.07.1986); R. Johnson, USA (16.05.1975); E. Jasinskaja, ZSRR - Czerniowce (14.11.1970, 17.03.1971, 18.03.1971); S. Jayjamma, Indie (11.11.1967); J. Jelinek, Czechy - Praga (15.09.1997); Pl. Kannappan, Kanada - Waterloo (08.05.1975, 13.10.1993, 19.10.1993, 21.06.1997); H.H. Kariries, Niemcy (16.04.1998); M. Kimmel, USA - Houston (23.03.2001); V.V. Kiricchenko, Ukraina - Kijów (12.03.2002); E. Koh, Kanada (17.06.1992); I. Kolar, Czechosłowacja (02.06.1977); J. Komornik, Czechosłowacja (1985); B.I. Kopytko, Ukraina (20.12.1995); O. Kowalski, Czechosłowacja (19.04.1979); R. Krasnodębska (18.05.1970); V. Koutnik, Czechosłowacja (24.10.1979); L.D. Kudriawcew, ZSRR - Moskwa (20.11.1981, 26.11.1981); D. E. Kyers, USA (2.06.1987); M. Laczvovich, Węgry (06.11.1986); S. Lotz, NRD (26.10.1978); T. Louton (22.09.1977); E. Lebediew, Ukraina (23.05.1996, 24.05.1996); D. Lutzer, USA (12.06.1980); A.T. Machmudow, ZSRR (25.10.1979); J. van Mill, Holandia (14.04.1977, 04.12.1980, 23.01.1998); M. Mackey, Kanada (25.05.1979); Piotr Mikusiński, USA - Orlando (24.10.2002); G.V. Milovanović, Jugosławia (19.06.1987); S. Mincheva, Bułgaria - Gabrowo (02.10.1997); E.I. Moiseev, Rosja - Moskwa (25.03.1997, 23.01.1999); E. Pfeifer Müller, Niemcy - Erfurt (09.04.1975); D.E. Myers, USA (02.06.1987); T. Neubrunn, Czechosłowacja (13.09.1976); N. Netzer, Austria (21.05.1987); F. Neuman, Czechosłowacja - Brno (20.03.1971, 04.06.1984); C.T. Ng, USA (05.10.1978, 18.05.1985); Nguan - Qy - Hy, Wietnam (24.05.1975); D. Olachky, RFN (24.06.1980); D. Opris, Rumunia - Timișoara (20.12.1973); D. Pallaschke, Niemcy - Kalsruhe (09.06.2001); A.E. Pap, Jugosławia - Novi Sad (1977); G. Pianigiani, Włochy (15.01.1976); S. Pilipović, Jugosławia - Novi Sad (29.05.1978, 31.05.1978, 16.11.1999); B.A. Ponomariew, Rosja (24.11.1977); H. Poppe (18.11.1972); N.I. Portienko, ZSRR (11.10.1979); S.J. Priszczipionok, ZSRR - Nowosibirsk (22.09.1977); A.P. Prudnikov, Rosja - Moskwa (17.05.1994, 28.09.1995, 20.11.1998); M. Reghiis (12.12.1970); L. Reich, Austria - Graz (28.04.1983, 08.09.1994, 16.11.1998, 17.11.1998); N.N. Romanova, Rosja (21.05.1996, 23.05.1996); D. Russel, Kanada (22.02.1979); H. Sagan (30.10.1992); J. Schwaiger, Austria (23.02.1984, 24.02.1984); A. Sharma, Kanada (18.03.1986); L. Shapiro, Rosja - Moskwa (02.12.1993); L.A. Shemetkov, Białoruś (07.09.1995); P. Simon, Czechosłowacja (09.10.1980); S.L.Singh (06.10.1995); B.D. Sivazlian, USA (19.12.1973); A. Sklar, USA (01.07.1987); L. Skula, Czechosłowacja - Brno (11.05.1978); J. Smital, Czechosłowacja (04.09.1986); D. Solitar, Kanada (05.06.1975); J. Soos, Węgry - Budapeszt (19.11.1970); B. Stanković, Jugosławia (19.10.1963); R. Struble, USA (13.07.1978); N. Suszczańska, Ukraina (12.03.1996); L. Szekalyhidi, Węgry (07.10.1987); W. Szydłowski, Rosja - Moskwa (25.01.1994); Ch. Swartz, USA (04.06.1980); Do Hong Tan, Wietnam (22.02.1984); R. Telgarsky, Czechosłowacja - Bratysława (25.03.1976); L.I. Turczak, ZSRR - Moskwa (21.09.1983); M. Tverdy, Czechosłowacja (29.10.1987); O. Varga (17.05.1968); P. Vojtas, Czechosłowacja (09.10.1986); P. Volkmann, RFN (05.10.1978, 25.09.1985, 03.04.2001); A. Yakoveleva, Rosja - Sant Petersburg (05.06.1998); W. Walter, RFN (21.05.1980); E. Walker, USA - Las Cruces (18.05.1999); Jürgen Weitkämper, RFN (13.03.1985); R. Wasén, Szwecja (19.02.1976, 16.06.1977); J. Włoka, Niemcy - Kiel (25.05.1995, 16.05.1996, 23.05.1998); A. Zaigrajew (12.12.1997); B. Zawjałow, ZSRR - Moskwa (17.05.1979, 19.01.1995); P. Zenor, USA - Auburn (15.06.1978); Z. Zieleźny, USA - Buffalo (26.05.1994); S. Znam (21.12.1967); W. Żaeinow, Rosja - Moskwa (11.05.1978, 28.05.1978).

2. Odczyty popularnonaukowe były organizowane przez Oddział niezależnie od odczytów naukowych. Przykładowo, wygłoszono następujące odczyty popularne:

1966 rok. 16.11. - Kazimierz Kuratowski, *Z zagadnień organizacyjnych matematyki polskiej.*

1970 rok. 18.04. - Leon Jeśmanowicz, *O programowaniu liniowym*; 25.04. - Jerzy Albrycht, *Pozycyjne systemy numeryczne w rozwoju historycznym*; 04.11. - Jerzy Mioduszewski, *O topologii*; 04.11. - Teodor Paliczka, *O pracy w szkole podstawowej z uczniem uzdolnionym matematycznie*; 11.11. - Cezary Ferens, *Rachunek prawdopodobieństwa a teoria miary*; 18.11. - Edward Siwek, *Geometria - nauka o przestrzeni*; 18.11. - Jan Konior, *Rozumienie dedukcyjne na poziomie szkoły podstawowej*; 25.11. - Kazimierz Szymiczek, *Struktury w matematyce*; 25.11. - M. Lebda, *Prawdopodobieństwo geometryczne.*

1971 rok. 24.02. - Tadeusz Dłotko, *O pewnych zagadnieniach rachunku wariacyjnego*; 28.04. - Piotr Antosik, *Czym są dystrybucje*; 01.12. - Stanisław Gołąb, *Dlaczego możliwe są różne geometrie*; 15.12. - Zenon Moszner, *Wstęp do teorii automatów abstrakcyjnych.*

1972 rok. 08.11. - Jerzy Mola, *O programowaniu*; 15.11. - Bolesław Gleichgeviht, *Algebra - czym była i czym jest*; 22.11. - Zenon Moszner, *O równaniu translacji*; 29.11. - Mieczysław Kucharzewski, *Nieziemniki topologiczne powierzchni*; 06.12. - Z. Pawlak, *Matematyczne podstawy informatyki.*

1973 rok. 14.03. - Alferd Frylik, *Z dziejów polskiej szkoły matematycznej.*

1974 rok. 12.11. - Mieczysław Kucharzewski, *Czym zajmuje się topologia.*

1975 rok. 21.01. - Edward Siwek, *Czym są liczby*; 20.10. - Zygnunt Zahorski, *Geometria a teoria mnogości*; 27.10. - Mieczysław Kucharzewski, *Klej i nożyce w matematyce*; p1200 04.12. - Antoni Wakulicz, *O ciekawych własnościach współczynników binomialnych (o rzeczach starych i nowych).*

1976 rok. 25.11. - Piotr Antosik, *O pojęciu funkcji*; 02.12. - Jan Mikusiński, *O zbieżności*; 09.12. - Marek Wojtylak, *Komputery wczoraj i dziś*; 16.12. - Stefan Sedlak, *O sumowaniu ciągów skończonych.*

1977 rok. 21.04. - Alfred Frylik, *O polskiej szkole matematycznej*; 06.05. - Janusz Matkowski, *Jednorodność długości wektora i równanie funkcyjne Cauchy'ego*; 17.11. - Jerzy Kaczmarek, *Teoria grafów i jej zastosowanie*; 24.11. - Andrzej Lasota, *Matematyka chaosu*; 01.12. - Edward Siwek, *O przestrzeniach zakrzywionych*; 15.12. - Wiesław Sobieszek, *Co to są badania operacyjne?*

1978 rok. 18.04. - Antoni Wakulicz, *Nauczanie początkowe matematyki.*

1979 rok. 22.11. - Tadeusz Dłotko, *O zagadnieniach izoperymetrycznych*; 29.11. - Roman Ger, *O osobliwych zbiorach spójnych*; 06.12. - Władysław Kierat, *Kula w przestrzeniach liniowych*; 13.12. - Bogdan Skalmierski, *Matematyczna budowa instrumentów smyczkowych.*

1981 rok. 20.11. - Andrzej Lasota, *Nowe dziedziny zastosowań matematyki*; 27.11. - Leon Jeśmanowicz, *Wpływ "Elementów" Euklidesa na rozwój matematyki*; 04.12. - Włodzimierz Waliszewski, *O nauczaniu wektorów w szkole*; 11.12. - Witold Nitka, *O odległości punktu od zbioru.*

1982 rok. Andrzej Mika, *O sposobie dyskusowania w Matematyce i nie tylko*; Ryszard Bartłomiejczyk, *Wyznaczanie pierwiastków wielomianów, Przybliżone metody rozwiązywania równań*; Krzysztof Herman, *O konstrukcjach geometrycznych*; Janusz Matkowski, *O twierdzeniu Eulera dla wielościanów i jego zastosowania w rozwiązywaniu pewnych zadań z Olimpiady*; Jerzy Mola, *Pewne zagadnienia z rachunku prawdopodobieństwa.*

1985 rok. 17.01. - Ewa Gawrońska, *Programowanie mini-komputera "Meritum".*

1992 rok. 09.04. - Kazimierz Szałańko, *Wspomnienia o Stefanie Banachu w setną rocznicę Jego urodzin na tle wspomnień o Lwowie.*

W roku akademickim **1993/94** zorganizowano cykl odczytów dla ośrodków: Katowice, Gliwice,

Opole, Częstochowa, na który składały się następujące wykłady:

1993 rok. 13.02. - Kazimierz Szymiczek, *Wielkie twierdzenie Fermata*.

1994 rok. 03.03. - Kazimierz Szymiczek, *Wielkie twierdzenie Fermata*; 04.03. - Andrzej Schinzel, *Rozwiązane i nierozwiązane problemy dotyczące wielomianów*; 07.04. - Stanisław Łojasiewicz, *O geometrii semi i sub-analitycznej*; 21.04. - Joanna Śladkowska-Zahorska, *O hipotezie Bieberbacha*.

Wyżej wymienionych odczytów wysłuchali matematycy z różnych ośrodków akademickich oraz uczniowie klas matematycznych z Katowic, każdorazowo z frekwencją ponad 100 osób.

1996 rok. 12.12. - Kazimierz Szałajko, *Wspomnienia o Antonim Lomnickim*.

1997 rok. 22.05. - Kazimierz Szałajko, *Co pisano 50 lat temu o matematyce i matematykach polskich*. 12.06. - Danuta Przeworska-Rolewicz, *Leon Lichtenstein - jego czasy i historia*.

1998 rok. 26.01. - Witold Więśław, *Polska literatura matematyczna wieku XVII i XVIII*.

1999 rok. 18.02. - Andrzej Granas, *Twierdzenie Banacha o kontrakcji*.

2000 rok. 27.01. - Jerzy Ombach, *Komputerowe systemy algebraiczne w kształceniu studentów*; 16.03. - Andrzej Schinzel, *Teoria liczb w XX wieku*; 05.10. - Witold Więśław, *Kwadratura koła w wiekach XVI - XVIII*.

2001 rok. 22.03. - Roman Duda, *Z dziejów matematyki w XIX wieku*.

2002 rok. 28.02. - Henryk Fast, *O amerykańskim systemie nauczania matematyki na studiach wyższych*; 14.03. - Edward Siwek, *Profesor Stanisław Gołąb - życie i praca*; 18.04. - Witold Więśław, *Ponad trzysta lat matematyki we Wrocławiu w trzechsetlecie Universitas Wratislaviensis*; 24.10. Piotr Mikusiński, *Uogólnienie konstrukcji ciała ułamków z zastosowaniami w analizie*.

2003 rok. 09.01. - Andrzej Lasota, *Wspomnienia o działalności Profesora Stanisława Łojasiewicza*; 17.02. - Władysław Narkiewicz, *Matematycy wrocławscy z lat 1900 - 1945*; 27.05. - Roman Murawski, *Najważniejsze wydarzenia i dokonania w filozofii matematyki w XX wieku*.

Od 1 stycznia 1954 roku do 30 czerwca 2003 roku na posiedzeniach naukowych wygłoszono ponad 880 odczytów.

IV. Członkowie Honorowi.

1. Profesor Jan Mikusiński (03.04.1913 - 27.07.1987). W **1983 roku** Walne Zgromadzenie PTM w Warszawie nadało, matematykowi światowej sławy - Profesorowi Janowi Mikusińskiemu, Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Matematycznego, a dyplom został wręczony Profesorowi na Walnym Zgromadzeniu we Wrocławiu, w 1984 roku.

Profesor Jan Mikusiński, członek rzeczywisty PAN (w 1971 r.), doktor honoris causa Uniwersytetu w Rostoku (w 1970 r.), członek Serbskiej Akademii Nauki i Sztuki (w 1983 r.) należy do drugiego pokolenia wybitnych matematyków polskich, które pojawiło się na arenie naukowej na krótko przed wybuchem wojny. Urodził się w 1913 roku w Stanisławowie. Studia wyższe, przerwane trzyletnim okresem choroby, ukończył na Uniwersytecie Poznańskim w 1937 roku. Kariera naukowa Profesora Jana Mikusińskiego przypada na lata powojenne. Zaraz po wyzwoleniu podjął działalność dydaktyczną i naukową na Uniwersytecie Jagiellońskim, gdzie w 1945 roku otrzymał stopień doktora filozofii za rozprawę *Sur un problème d'interpolation pour les intégrales des équations différentielles linéaires*, której promotorem był profesor Ważewski. W rok później uzyskał habilitację na Uniwersytecie Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie i tam w 1947 r. został powołany na stanowisko profesora nadzwyczajnego. W grudniu 1955 r. otrzymał stopień doktora

nauk matematycznych ³⁾ za zespół prac pod wspólnym tytułem: *Nowe ujęcie rachunku operatorów*.

Był kolejno pracownikiem naukowym uniwersytetów w Krakowie, Lublinie, Wrocławiu i w Warszawie, gdzie w 1958 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego. Równocześnie brał czynny udział w pracach organizacyjnych w dziedzinie nauk matematycznych; przez wiele lat pełnił funkcję kierownika Działu Analizy Matematycznej Instytutu Matematyki PAN, a od 1966 roku do przejścia na emeryturę był kierownikiem Oddziału Instytutu Matematyki PAN w Katowicach.

Osiągnięcia naukowe Profesora Jana Mikusińskiego są znaczne i wysoko cenione w świecie matematycznym. Od Jego nazwiska utworzone zostało powszechnie używane w dziedzinie nauk matematycznych pojęcie - "operatory Mikusińskiego", którego jest twórcą. Do głównych Jego zainteresowań matematycznych należy teoria rachunku operatorów (w [7], np. książki [Ia-Ie]), teoria dystrybucji - ujęcie ciągowe (w [7] np. książki [IVa-IVd, IXa, IXb]) oraz teoria całki (w [7], np. książki [IIa, IIb, XI]). Profesor zajmował się również podstawami matematyki (w [7] pozycja [102]), topologią i abstrakcyjną teorią zbieżności (w [7] pozycje: [11]-[111a], [123], [127], [131], [133]), funkcjami analitycznymi (w [7] pozycje: [39], [88]), nierównościami różniczkowymi (w [7] pozycja [1]), równaniami i nierównościami funkcyjnymi (w [7] pozycje: [10], [24], [122], [132]), teorią liczb (w [7] pozycje: [44], [45], [92]), arytmetyką liczb naturalnych (w [7] pozycje: [129], [137]), teorią macierzy i wyznaczników (w [7] pozycje [32], [64]), geometrią elementarną (w [7] pozycje [5] i [43]). Profesor zajmował się także fotografiką oraz teoretycznymi zagadnieniami optyki (w [7] pozycje [XII], [138], [139], [141], [142], [143]) oraz teorią skal muzycznych (w [7] pozycja [46]).

Dorobek Profesora jest duży. Opublikował ponad 150 prac naukowych w czasopismach matematycznych w kraju i za granicą, a także siedem książek. Wielu matematyków w kraju i za granicą uważa się za uczniów Profesora.

Za swoją działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną otrzymał wiele wyróżnień. Otrzymał: *Nagrodę Polskiego Towarzystwa Matematycznego im. S. Banacha* (w 1950 r.), *Nagrodę państwową II stopnia* (w 1953 r.). W 1985 r. został odznaczony *Medalem im. Wacława Sierpińskiego*. Odznaczono go *Krzyżem Oficerskim*, *Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski* oraz wieloma medalami i *Złotą Odznaką Zasłużonego dla Województwa Katowickiego*.

Profesor Jan Mikusiński był blisko związany ze Śląskim Środowiskiem Naukowym od początku lat sześćdziesiątych. Swoim autorytetem naukowym wspierał organizację życia naukowego w Katowicach. Za Jego sprawą w 1966 roku został zorganizowany Oddział Instytutu Matematycznego PAN w Katowicach. Czynnie popierał organizację Uniwersytetu Śląskiego oraz Oddziału PAN w Katowicach. Wygłaszał serie odczytów na posiedzeniach naukowych Oddziału Górnośląskiego PTM. Prowadził wykłady i aktywnie uczestniczył w życiu naukowym Uniwersytetu Śląskiego. Był członkiem Rady Naukowej Instytutu Matematyki Uniwersytetu Śląskiego. Jego obecność w Katowicach była dla wielu matematyków argumentem za przeniesieniem się na stałe do Katowic. Profesor Jan Mikusiński wykształcił wielu matematyków pracujących na Śląsku. Zapoczątkował nowe kierunki badań i w pewnym sensie stworzył katowicką szkołę matematyczną. W czerwcu 1988 r. została zorganizowana *Sesja Naukowa*, która była wyrazem uczczenia pamięci Profesora Mikusińskiego i wyrażenia uznania dla Jego zasług przez Śląskie Środowisko Naukowe. Fakty z życia i twórczości Profesora Jana Mikusińskiego można znaleźć np. w artykule Andrzeja Kamińskiego i Krystyny Skórnik, [7].

2. Profesor Antoni Wakulicz (07.04.1902 – 25.11.1988). 10 lutego 1987 roku w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Śląskiego odbyła się *Uroczysta Sesja Naukowa*, podczas której Prezes Polskiego Towarzystwa Matematycznego, prof. dr hab. Stanisław Balcerzyk, wręczył Nestorowi

³⁾ Zgodnie z ówczesnym ustawodawstwem istniały dwa stopnie naukowe: niższy - kandydat nauk i wyższy - doktor nauk.

Oddziału Górnośląskiego Profesorowi Antoniemu Wakuliczowi dyplom Członka Honorowego PTM. Profesor A. Wakulicz był głównym organizatorem Oddziału PTM w Gliwicach, utworzonego w 1953 roku. On też został pierwszym prezesem tego Oddziału i pełnił tę funkcję do roku 1967. Profesor Wakulicz włożył wiele pracy i energii, aby Oddział rozwijał się pod każdym względem. Był inicjatorem wielu przedsięwzięć, które odegrały wielką rolę nie tylko w życiu Oddziału, ale także całego Śląskiego Środowiska Naukowego. Na posiedzeniach Oddziału PTM referował wyniki własne i prace innych matematyków. Zachęcał młodych matematyków do przedstawienia wyników swoich badań na posiedzeniach naukowych Oddziału. Zapraszał licznych gości z innych ośrodków w kraju i z zagranicy. W owym czasie posiedzenia Oddziału były jedynym miejscem spotkań matematyków, dyskusji naukowych i kontaktów z matematykami z innych ośrodków.

Wiele czasu i pracy poświęcił Profesor Antoni Wakulicz rozwijaniu współpracy z nauczycielami szkół średnich. Miała ona na celu pogłębienie i rozszerzenie wiedzy matematycznej nauczycieli. Ośrodkiem pracy z nauczycielami był Zakład Matematyki Elementarnej WSP, który zorganizował w 1954 roku. Od 1963 roku na spotkaniach z nauczycielami prowadzono systematycznie przygotowania do wprowadzenia nowego programu matematyki w szkołach średnich. Profesor Wakulicz współpracę z nauczycielami kontynuował nieprzerwanie, nawet po przejściu na emeryturę, aż do 1985 roku.

Profesor Wakulicz był także organizatorem pracy z młodzieżą, która jest podstawą rozwoju w każdej dziedzinie. W roku 1960, wspólnie z mgr Marią Zajączkowską, zorganizowali Międzyszkolne Koło Matematyczne dla uczniów szkół średnich, które działa do dzisiaj.

Z inicjatywy Profesora Wakulicza utworzony został w 1965 roku Okręgowy Komitet Olimpiady Matematycznej w Katowicach. Olimpiada ta stała się ważnym czynnikiem wykrywania talentów matematycznych wśród uczniów szkół średnich.

Profesor Antoni Wakulicz poświęcił dużo energii dla rozwoju matematyki na Śląsku i dla rozwoju Śląskiego Środowiska Matematycznego. Brał udział we wszystkich przedsięwzięciach związanych z rozwojem matematyki na Śląsku, organizował wiele instytucji i nimi kierował. Stworzył podstawy do rozwoju dydaktyki matematyki. W zakresie dydaktyki rozwijał badania naukowe. Wyniki naukowe Profesora są omówione w tym tomie, w artykule pt. *Algebra i teoria liczb na Górnym Śląsku*.

3. Profesor Zygmunt Zahorski (30.04.1914 - 08.05.1998). Walne Zgromadzenie PTM uchwałą z 3 września 1996 roku, za wybitne osiągnięcia wzbogacające matematykę, nadało godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Matematycznego Profesorowi Zygmuntowi Zahorskiemu, doktorowi honoris causa Uniwersytetu Łódzkiego, współtwórcy współczesnej polskiej szkoły funkcji rzeczywistych.

4 grudnia 1996 roku w Instytucie Matematyki Politechniki Śląskiej odbyła się Uroczysta Sesja Naukowa, na której Prezes Polskiego Towarzystwa Matematycznego, prof. dr hab. Kazimierz Goebel wręczył Profesorowi Zygmuntowi Zahorskiemu dyplom Członka Honorowego PTM. Profesor Zahorski był wybitnym uczonym polskim. Wyniki jego badań weszły na trwałe do teorii funkcji rzeczywistych i mimo upływu lat są ciągle cytowane w monografiach i w czasopiśmie. Wyniki naukowe Profesora są omówione w tym tomie, w artykule pt. *Analiza rzeczywista i zespolona* oraz w [10]. Prof. Jan S. Lipiński napisał (zob. [10]): *"Profesor Zygmunt Zahorski należy do tych matematyków polskich, którzy wpłynęli znacząco i trwale na rozwój matematyki, badań naukowych i rozwój kadry matematycznej. Jest twórcą łódzkiej szkoły funkcji rzeczywistych, obejmującej swym zasięgiem nie tylko Łódź."*

Profesor Zahorski przeniósł się w 1970 r. z Łodzi do Gliwic, gdzie 1 października 1970 roku objął kierownictwo Katedry Matematyki Stosowanej.

W 1971 roku, gdy utworzono Instytut Matematyki Politechniki Śląskiej, prof. Z. Zahorski został

Zastępcą Dyrektora ds. nauczania. Funkcję tę pełnił do 1976 roku. W latach 1970 - 1976 oraz 1978 - 1980 był kierownikiem Zespołu Analizy Matematycznej ⁴⁾. Zygmunt Zahorski aktywnie uczestniczył w działalności Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W 1975 roku został wybrany członkiem Zarządu Głównego PTM. Zajmował się również popularyzacją matematyki. Wygłaszał odczyty na posiedzeniach naukowych Oddziału i dla uczniów szkół średnich.

Profesor Andrzej Lasota (ur. 11 stycznia 1932 roku). Walne Zgromadzenie Polskiego Towarzystwa Matematycznego w dniu 1 września 2003 roku nadało Godność Członka Honorowego Polskiego Towarzystwa Matematycznego Profesorowi Doktorowi Habilitowanemu, Andrzejowi Lasocie Doktorowi Honoris Causa Uniwersytetu Śląskiego, za wybitne osiągnięcia naukowe w dziedzinie matematyki i jej zastosowań, za osiągnięcia w kształceniu matematycznej kadry naukowej i zasługi dla Polskiego Towarzystwa Matematycznego.

Andrzej Lasota urodził się 11 stycznia 1932 roku w Warszawie. Studiował na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie: fizykę w latach 1951-1953, matematykę w latach 1953-1955. Studia matematyczne ukończył z wyróżnieniem, uzyskując stopień magistra nauk matematycznych w 1955 r. Jest uczniem prof. Tadeusza Ważewskiego. W 1960 roku otrzymał stopień doktora nauk matematycznych w IM PAN za rozprawę pt. *O pewnym problemie granicznym dla równania struny drgającej*, której promotorem był prof. T. Ważewski. W 1960 roku habilitował się na Uniwersytecie Jagiellońskim, na podstawie rozprawy: *O istnieniu i jednoznaczności rozwiązań nieliniowych równań różniczkowych i całkowych*. Wyniki zawarte w rozprawie zostały opublikowane w Biuletynie PAN. W 1972 roku został mianowany profesorem nadzwyczajnym nauk matematycznych, a w 1979 roku profesorem zwyczajnym.

Profesor Lasota już w trakcie studiów, w 1953 roku rozpoczął pracę dydaktyczną na Uniwersytecie Jagiellońskim. Był zatrudniony kolejno, jako zastępca asystenta (1953-1956), asystent (1956-1961), adiunkt (1961-1964), docent (1964-1972), profesor nadzwyczajny (1972-1979), profesor zwyczajny od 1988 roku. W latach 1972-1975 pełnił funkcję Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii UJ, a funkcję Kierownika Zakładu Rachunku Prawdopodobieństwa pełnił w latach 1970-1976. Pracował: na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej jako profesor zwyczajny w latach 1986-1988; w Instytucie Matematycznym PAN, jako asystent w latach 1956-1962, od roku 1995, jako profesor zwyczajny; w Instytucie Maszyn Matematycznych w Krakowie w latach 1967-1968, gdzie pełnił funkcję Kierownika pracowni.

W 1976 roku Profesor Lasota przeniósł się na Śląsk. Pracuje na Uniwersytecie Śląskim do chwili obecnej, z przerwą w latach 1986-1988. W latach 1978-2001 był Kierownikiem Zakładu Biomatematyki, a w latach 2001-2003 był Kierownikiem Zakładu Teorii Prawdopodobieństwa.

W okresie pobytu na Śląsku Profesor Lasota został: członkiem korespondentem Polskiej Akademii Nauk (od 1983), członkiem rzeczywistym Polskiej Akademii Nauk (od 1994), członkiem korespondentem Polskiej Akademii Umiejętności (od 1997), członkiem czynnym Polskiej Akademii Umiejętności (od 2001).

Od 1956 roku Profesor Lasota jest członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego. W latach 1981-1983 pełnił funkcję wiceprezesa tego Towarzystwa.

Za swoją aktywną działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną dostał Profesor Lasota wiele wyróżnień. Otrzymał następujące nagrody i medale: • Nagroda PTM *im. Stanisława Zaręby* w 1967 r., • Nagroda *Naukowa Wydziału II PAN* w 1969 r., • Nagroda *Sekretarza Naukowego PAN* w 1974 r., • Nagroda *PTM z dziedziny zastosowań matematyki* w 1974 r., • Nagroda zespołowa (wspólnie z dr hab. Marią Ważewską) *Wydziału Nauk Medycznych PAN* w 1977 r., • Nagroda *Indywidualna Ministra Edukacji Narodowej* za monografię pt. *Chaos, Fractals and Noise* w 1994r., • *Medal im. Władysława Orlicza* w 2000 r., • *Medal im. Wacława Sierpińskiego* w 2002 r.

⁴⁾ Wówczas w skład Instytutu Matematyki Pol. Śl. wchodziło 10 zespołów i jeden Zakład Geometrii Wykreślnej.

Dowodem uznania dla osiągnięć naukowych Profesora są zaproszenia, jakie otrzymywał i nadal otrzymuje z wielu ośrodków matematycznych w świecie. Jako Visiting Professor pracował na uniwersytetach: we Włoszech w latach 1968, 1975, 1981, 1992, 1994, 1995, 1997 1999, 2000, 2001; w USA w latach 1969-1970, 1982-1983, 1991; w Kanadzie w 1979 r., 1981 r.

”Profesor Andrzej Lasota zalicza się do czołówki polskich matematyków o niekwestionowanym dorobku naukowym w skali międzynarodowej” (prof. Czesław Olech [18], str. 22). Dorobek Profesora jest duży. Opublikował około 140 prac naukowych w czasopismach matematycznych w kraju i za granicą, dwie monografie oraz 14 innych artykułów, w tym artykuły przeglądowe i eseje (spis publikacji do 2001 r. zob. [9]).

”Profesor Andrzej Lasota jest matematykiem wszechstronnym. Jego specjalnościami są zarówno równania różniczkowe, jak i rachunek prawdopodobieństwa, a ponadto teoria fraktali. Ze szczególnym upodobaniem, uwieńczonym znakomitymi sukcesami, zajmuje się on również zastosowaniami matematyki. W samej matematyce, w równaniach różniczkowych i rachunku prawdopodobieństwa posiada prof. Lasota głębokie wyniki o znaczeniu międzynarodowym” (prof. S. Łojasiewicz, [18], str. 23).

Profesor Lasota rezultatami wysokiej rangi wzbogacił każdą z licznych dziedzin, którymi się interesował. • Podał związek pomiędzy istnieniem i jednoznacznością rozwiązań nieliniowych równań różniczkowych zwyczajnych, cząstkowych i całkowych. • Sformułował twierdzenia o funkcjach uwikłanych dla funkcji nieróżniczkowalnych oraz podał zastosowania tego twierdzenia. • Wykazał, że w przestrzeniach Banacha istnienie rozwiązań równań różniczkowych o prawej stronie ciągłej jest własnością generyczną. • Rozwiązał problem Ulama, dotyczący istnienia miary niezmienniczej dla transformacji kawałkami monotonicznych. • Uzyskał odpowiednik alternatywy Fredholma w teorii nieliniowych operatorów wielowartościowych. • W rachunku prawdopodobieństwa odkrył metodę funkcji dolnej w operatorach Markowa, która okazała się mocnym narzędziem badania stabilności operatorów działających na gęstość. • Badając asymptotyczną stabilność operatorów Markowa zaobserwował - wspólnie z J. Myjakiem - nową klasę zbiorów, dla której przyjęto nazwę *semifraktale*. • Stosując matematykę w zagadnieniach biologicznych i medycznych zbudował - wspólnie z doc. M. Ważewską - model, który opisuje proces reprodukcji krwinek.

Zaslugi Profesora Andrzeja Lasoty dla Śląskiego Środowiska Naukowego są szczególnie wielkie. W uznaniu wybitnych zasług i osiągnięć Senat Uniwersytetu Śląskiego nadał, uchwałą z dnia 22.05.2001, Profesorowi Lasocie tytuł *Doktora honoris causa Uniwersytetu Śląskiego*, [9].

V. Sesje naukowe Oddziału, jubileusze, uroczystości.

∇ 12 maja 1977 roku w gmachu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach odbyło się uroczyste posiedzenie Oddziału Górnośląskiego PTM poświęcone 75 rocznicy urodzin Profesora Antoniego Wakulicza, współzałożyciela i długoletniego Prezesa Oddziału Górnośląskiego. Słowo wstępne i zagajenie przypadło w udziale prezesowi Oddziału Górnośląskiego PTM, prof. dr. hab. Jerzemu Mioduszewskiemu. W programie posiedzenia zostały wygłoszone referaty:

- *Działalność naukowa, pedagogiczna i organizacyjna Profesora Dra Antoniego Wakulicza* - prof. dr hab. Mieczysław Kucharzewski;
- *O Równaniach diofantycznych i pracach Profesora Dra Antoniego Wakulicza w teorii liczb* - doc. dr Kazimierz Szymiczek.

∇ 14 grudnia 1978 roku odbyła się Uroczysta Sesja Naukowa z okazji 25-lecia istnienia Oddziału Górnośląskiego, z następującym porządkiem:

- *Otwarcie Sesji* - prof. dr hab. Jerzy Mioduszewski.
 - *O teorii zbieżności* - prof. dr hab. Jan Mikusiński.
 - *O funkcjach sprzężonych* - prof. dr hab. Marek Kuczma.
 - *O całkach osobliwych* - prof. dr hab. Zygmunt Zahorski.
 - *Z historii Oddziału Górnośląskiego PTM* - prof. dr hab. Mieczysław Kucharczyński, doc. Kazimierz Szałajko.
 - *Wspomnienia długoletniego członka Towarzystwa Matematycznego* - prof. dr Antoni Wakulicz.
- Na zakończenie Sesji odbyło się spotkanie koleżeńskie przy lampce wina.

∇ W dniach od 26 maja do 1 czerwca 1978 roku odbyła się Naukowa Sesja Wyjazdowa Oddziału Górnośląskiego w Szczyrku, na temat: *Funkcje uogólnione i teoria zbieżności*. W sesji uczestniczyło 13 osób, w tym także matematycy z zagranicy, wygłoszono 13 odczytów naukowych. W następnych latach - 1979 i 1980 - odbyły się podobne sesje w Szczyrku z udziałem gości z zagranicy, łącznie 20 uczestników.

∇ 18 listopada 1981 roku w Gliwicach odbyła się Sesja Naukowa poświęcona pamięci Stefana Banacha. W Sesji uczestniczył syn Banacha, dr nauk med. Stefan Banach. W programie Sesji wygłoszona następujące wykłady:

- *Zastosowanie przestrzeni dwunormowych do funkcji holomorficzych* - prof. dr hab. Andrzej Alexiewicz.
- *Pewne twierdzenie o zbieżności operatorów liniowych ciągłych* - prof. dr hab. Julian Musielak.
- *Twierdzenie o całkach osobliwych i funkcjach klasy C^∞ inspirowane przez Banacha* - prof. dr hab. Zygmunt Zahorski.

∇ 24 kwietnia 1982 roku Koło w Gliwicach zorganizowało Sesję Naukową poświęconą dorobkowi Profesora Antoniego Wakulicza w związku z Jego 80-tą rocznicą urodzin.

∇ Dnia 20 października 1982 roku w Gliwicach odbyło się spotkanie, tzw. *wieczór wspomnień* z okazji 70-tej rocznicy urodzin doc. Kazimierza Szałajki.

∇ Oddział Górnośląski PTM wraz z IM PAN Oddział w Katowicach, dnia 9 kwietnia 1983 roku zorganizowali Uroczystą Sesję Naukową z okazji 70-lecia Urodzin Profesora Jana Mikusińskiego. Uroczystość odbyła się na UŚL w Katowicach z udziałem władz PTM, przedstawicieli polskich i zagranicznych wyższych uczelni, Dyrekcji IM PAN, licznym udziałem śląskiego środowiska matematycznego, rodziny, przyjaciół i uczniów Profesora, przedstawicieli różnych ośrodków akademickich i dwóch gości zagranicznych. W uroczystości brało udział 115 osób. W programie tej Uroczystej Sesji zostały wygłoszone następujące odczyty:

- *O działalności naukowej Profesora Jana Mikusińskiego* - dr Krystyna Skórnik.
 - *Rachunek operatorów Mikusińskiego* - prof. dr hab. Czesław Ryll-Nardzewski.
 - *Różne ujęcia teorii dystrybucji* - prof. dr hab. Stanisław Łojasiewicz.
 - *O algebraicznej teorii Mikusińskiego równań różniczkowych* - dr hab. Władysław Kierat.
 - *O niektórych - nie tylko matematycznych - ideach Jana Mikusińskiego* - dr Andrzej Kamiński.
- Po części oficjalnej odbyło się spotkanie towarzyskie przy herbatce i lampce wina.

∇ 12 maja 1984 roku na Politechnice Śląskiej w Gliwicach odbyła się uroczysta Sesja Naukowa i wieczór wspomnień z okazji 70-tych urodzin Profesora Zygmunta Zahorskiego. Sesja została zorganizowana przez Koło PTM w Gliwicach. W uroczystości wzięło udział 56 osób. W czasie sesji wygłoszono następujące referaty:

- *Inspiracyjne znaczenie dorobku naukowego Zygmunta Zahorskiego* - prof. dr hab. Jan Lipiński.
- *O charakterystyce pewnych zbiorów związanych z szeregiem Fouriera funkcji klasy C^∞* - prof. dr hab. Józef Siciak.

- *Zbieżność według miary* - doc. dr hab. Władysław Wilczyński .

∇ 26 czerwca 1985 roku w siedzibie Oddziału IM PAN w Katowicach odbyła się uroczystość poświęcona 65-leciu urodzin Profesora Mieczysława Kucharzewskiego, wieloletniego prezesa Oddziału Górnośląskiego i zasłużonego działacza PTM (zob. [11]). W czasie uroczystości wygłoszono następujące odczyty:

- *Życiorys, działalność dydaktyczna i naukowa Solenizanta* - doc. Kazimierz Szałajko.
- *Dorobek naukowy Profesora Mieczysława Kucharzewskiego* - doc. dr Edward Siwek.

Mieczysław Kucharzewski urodził się 21 czerwca 1920 roku we wsi Wierbka koło Pilicy w powiecie olkuskim. Jego matematyczne studia, rozpoczęte na Uniwersytecie Józefa Piłsudskiego w Warszawie w 1938 roku, zostały przerwane przez wybuch wojny we wrześniu 1939 roku. Do studiów uniwersyteckich Mieczysław Kucharzewski wrócił pod koniec wojny w kwietniu 1945 roku na Uniwersytecie Jagiellońskim i ukończył je na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym UJ dnia 21 grudnia 1950 roku uzyskując stopień magistra filozofii w zakresie matematyki. Pracę magisterską pt. *Własności charakterystyczne elips* napisał pod kierunkiem prof. S. Gołęba. W roku 1959 na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Jagiellońskiego otrzymał stopień doktora na podstawie rozprawy *Die Differenzierbarkeit der homogenen Funktionen und die geometrischen Eigenschaften der Indicatrix von Carathéodory*, której promotorem był również prof. S. Gołąb. Na tym samym wydziale, 29 czerwca 1962 roku, habilitował się na podstawie rozprawy pt. *Skalarne i wektorowe komitanty względne wektorów KO- i kontrawariantnych*.

Docentem został mianowany 12 września 1963 roku, zaś uchwałą z 14 września 1972 roku Rada Państwa mianowała Go profesorem nadzwyczajnym, a 3 lipca 1984 roku profesorem zwyczajnym.

Profesor Kucharzewski pracował prawie 50 lat, w tym ponad cztery lata (1940-1943) na kompletach tajnego nauczania. Był długoletnim pracownikiem Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Śląskiego, Politechniki Śląskiej, Instytutu Matematycznego PAN, Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Katowicach i w Częstochowie. Dorobek naukowy Profesora obejmuje ponad 100 prac naukowych, sześć książek (skryptów), dwie monografie napisane wspólnie z prof. Markiem Kuczma.

Studia u prof. S. Gołęba, a potem praca pod jego kierunkiem zadecydowały o wyborze przez M. Kucharzewskiego geometrii jako specjalności. Zainteresowania naukowe Profesora związane były z następującymi tematami: • Teoria obiektów geometrycznych wraz z geometrią Kleina. • Geometria różniczkowa przy słabych założeniach regularności. • Równania funkcyjne. • Topologia różniczkowa. Profesor Kucharzewski stworzył szkołę geometrii i obiektów geometrycznych, której teorię współtworzył.

Za swoją aktywną działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną dostał Profesor Kucharzewski wiele wyróżnień i odznaczeń.

Od 1954 roku był członkiem Polskiego Towarzystwa Matematycznego, najpierw w Krakowie, potem w Katowicach. Od 1957 roku aktywnie pracował w Oddziale Gliwickim, a następnie Górnośląskim tego Towarzystwa. Był prezesem Oddziału Górnośląskiego PTM przez kilka kadencji, a członkiem Zarządu do ostatniej chwili. Do Jego zasług należy zorganizowanie w 1970 roku Zjazdu Polskiego Towarzystwa Matematycznego w Katowicach. W latach 1977-1981 był członkiem Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego PTM, a w latach 1980-1984 – przewodniczącym Komisji Popularyzacji Matematyki PTM. Jednocześnie przez szereg lat pracował w różnych innych Komisjach, między innymi w Komisji Historii Matematyki PTM. Wiele swego czasu i uwagi poświęcił Profesor współpracy z nauczycielami. Był inicjatorem cyklu wykładów i spotkań z nauczycielami. W latach 1965-1977 był przewodniczącym Komitetu Okręgowego Olimpiady Matematycznej. Za tę działalność w 1979 roku został wyróżniony medalem *30-lecia Olimpiady Matematycznej*. Jego zasługi dla śląskiego środowiska są ogromne. Zmarł 14 listopada 1993 roku. Fakty z życia i twórczości Profesora

Mieczysława Kucharzewskiego można znaleźć np. w [11].

∇ 6 kwietnia 1989 r. w Oddziale Instytutu Matematycznego PAN w Katowicach odbyło się, w poszerzonym składzie, Uroczyste Zebranie Zarządu Oddziału z okazji 80-tych urodzin Pani Mgr Marii Zajączkowskiej.

∇ 4 marca 1993 roku w Oddziale IM PAN w Katowicach odbyła się Uroczysta Sesja Naukowa poświęcona Jubileuszowi 65-lecia Urodzin Profesora Jerzego Mioduszeńskiego. W programie Sesji zostały wygłoszone odczyty:

- *O działalności naukowej i dydaktycznej Profesora Jerzego Mioduszeńskiego* - prof. dr hab. W. Kulpa.
- *Wrocławska szkoła matematyczna* - doc. dr B. Gleichgewicht.

Po części oficjalnej odbyło się spotkanie towarzyskie przy lampce wina. W uroczystości udział wzięło około 30 osób.

∇ W dniach od 6 do 10 maja 1994 roku Oddział Górnośląski zorganizował, wspólnie z Komisją Historii Matematyki, Letnią Szkołę Historii Matematyki w Rudach Raciborskich.

∇ 19 kwietnia 1995 roku w Gliwicach odbyło się uroczyste spotkanie z okazji 80-tych urodzin Mgra Józefa Rabsztyna, wieloletniego członka PTM i zasłużonego pracownika Politechniki Śląskiej i WSP w Katowicach.

∇ W grudniu 1995 roku na UŚl. odbyło się Uroczyste posiedzenie Oddziału Górnośląskiego z okazji Jubileuszu 65-lecia urodzin Profesora Tadeusza Dłotki, z udziałem władz uczelni, licznych gości, uczniów i przyjaciół Profesora.

∇ 23 maja 1998 roku Oddział Górnośląski wspólnie z Oddziałem IM PAN w Katowicach i Instytutem Matematyki Uniwersytetu Śląskiego zorganizował Sesję Naukową poświęconą pamięci Profesora Jana Mikusińskiego. W programie sesji wygłoszono referaty:

- *Profesor Jan Mikusiński i jego związki ze Śląskiem* – dr Krystyna Skórnik.
- *Operatory lokalnie algebraiczne i twierdzenie Mikusińskiego-Sikorskiego* – prof. dr hab. Danuta Przeworska-Rolewicz.
- *Some remark concerning the reduction of differential equations* – prof. dr hab. Joseph Włoka.
- *Multidimensional operational calculus* – prof. dr hab. Ivan H. Dimovski.
- *O teorii dystrybucji w ujęciu Mikusińskiego* – dr hab. Andrzej Kamiński.
- *O różniczkowaniu funkcji γ - parawypukłych* – prof. dr hab. Stefan Rolewicz.
- *Fraktale jako szczególny przykład dystrybucji* – prof. dr hab. Andrzej Lasota.
- *O zbieżnościowo-przekątniowej metodzie Mikusińskiego* – prof. dr hab. Piotr Antosik.

Po części oficjalnej odbył się wieczór wspomnień.

∇ 8 kwietnia 1999 roku na Uniwersytecie Śląskim odbyła się uroczystość z okazji pięknego Jubileuszu 90-lecia Urodzin Pani Mgr Marii Zajączkowskiej.

Maria Zajączkowska urodziła się 22 marca 1909 roku w Wiedniu. Studia matematyczne ukończyła na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. Słuchała wykładów Stefana Banacha, Hugona Steinhausa, Eustachego Żylińskiego, Stanisława Ruzewicza, Władysława Orlicza, Stanisława Mazura, Juliusza Schaudera, Władysława Nikliborca i Leona Chwistka.

Po wojnie znalazła się na Śląsku i od 1945 roku uczyła matematyki w Sosnowcu w Państwowym Gimnazjum im. B. Prusa i równocześnie w Liceum Handlowym, a w latach 1948-1951 w Liceum im. Emilii Plater.

Od roku 1951 pracowała w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Katowicach, kolejno jako starszy asystent, potem przez wiele lat jako adiunkt, a następnie wykładowca. W tym charakterze przeszła

do pracy na utworzony w 1968 roku Uniwersytet Śląski. Po przejściu na emeryturę w 1969 roku w dalszym ciągu prowadziła zajęcia dydaktyczne w ramach prac zleconych.

W Jej dorobku jest kilka publikacji naukowych w czasopiśmie dla nauczycieli *Matematyka* i innych polskich czasopismach, a także niemieckich.

Pani Maria Zajączkowska bardzo aktywnie uczestniczyła w pracach PTM. Jako pierwsza w Katowicach - były to lata 50., a następnie 60. ubiegłego wieku - organizowała Międzyszkolne Kółko Matematyczne. Dla uczniów klas licealnych urzędowała *Wieczornice Matematyczne*. Kształciła nauczycieli szkół średnich z zakresu geometrii i rachunku prawdopodobieństwa. Przez wiele lat organizowała wykłady popularnonaukowe. Jej udział w Sekcji Popularyzacji Matematyki Oddziału Górnośląskiego PTM był widoczny, a zasługi dla rozwoju dydaktyki matematyki szkolnej w środowisku śląskim oraz wkład w dzieło edukacji matematycznej dzieci i młodzieży jest wielki (zob. [19]). Zmarła 3 stycznia 2003 roku.

∇ 18 stycznia 2001 roku Oddział Górnośląski PTM zorganizował uroczystość z okazji Jubileuszu 75-tych Urodzin Docenta Dra Jana Błaza. Uroczystość odbyła się na UŚl. z udziałem władz Uczelni, przyjaciół i uczniów Jubilata oraz licznym udziałem przedstawicieli Śląskiego Środowiska Matematycznego.

∇ 9 czerwiec 2001 r. Oddział Górnośląski PTM wspólnie z Oddziałem IM PAN w Katowicach oraz Instytutem Matematyki UŚl. zorganizował Sesję Naukową pt. **Analiza Algebraiczna i Rachunek Operatorów**, połączoną z Jubileuszem 70-lecia urodzin Profesor Danuty Przeworskiej-Rolewicz. Program Sesji obejmował następujące wystąpienia

- *Profesor Danuta Przeworska-Rolewicz – życie i praca* - dr Krystyna Skórnik,
- *Pięćdziesiąt lat analizy - razem* - prof. dr hab. Stefan Rolewicz,
- *Równania funkcyjne – podejście algebraiczne* - prof. dr hab. Roman Ger,
- *Algebraic analysis and operational calculus* - prof. dr hab. Ivan H. Dimovski,
- *Metody macierzowe w matematyce* - prof. dr hab. Piotr Antosik,
- *Some remarks on a generalized Hermite transform of distributions on R^n* - prof. dr hab. Hans - Jürgen Glaeske,
- *Pairs of compact convex sets* - prof. dr hab. Diethard Pallaschke i doc, dr hab. Ryszard Urbański.

∇ 10 listopada 2001 r. odbyła się w Gliwicach uroczyste spotkanie z okazji 75-lecia urodzin Profesor Janiny Śladkowskiej-Zahorskiej.

22 listopada 2002 roku odbyło się Uroczyste zebranie Zarządu z okazji 70-lecia urodzin Doktor Stefani Krasieńskiej.

∇ 10 października 2002 roku na Politechnice Śląskiej w Gliwicach odbyła się wspólna uroczystość z okazji **90-tych Urodzin Docenta Kazimierza Szałajko** z licznym udziałem przedstawicieli władz Uczelni, uczniów, przyjaciół i rodziny.

Jubilat był jednym z założycieli Oddziału Górnośląskiego PTM i jego sekretarzem w latach 1953 - 1963. Od tego czasu był aktywnym członkiem Zarządu tego Oddziału, wielokrotnie pełnił liczne funkcje - wiceprezesa, przewodniczącego Komisji Rewizyjnej, względnie Komisji Historycznej, prezesa Koła Gliwickiego PTM. Przez szereg lat pracował aktywnie w Komisji Szkolnictwa Wyższego i Komisji Historii Matematyki przy Zarządzie Głównym PTM. Przygotował do druku materiały zawierające historię polskich ośrodków matematycznych oraz opracował wspomnienia o Kole Matematyczno-Fizycznym Studentów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie (zob. [8]). Wygłaszał liczne odczyty i cykle odczytów popularnonaukowych na posiedzeniach Oddziału Gliwickiego (obecnie Górnośląskiego) PTM oraz dla pracowników naukowych Politechniki Śląskiej. Od 1946 był związany z Politechniką Śląską. Przez wiele lat pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Górniczego, kierownika Katedry Matematyki na tym Wydziale, kierownika Studium Zaocznego i Studium Ogólno-

technicznego, wicedyrektora, a później dyrektora Instytutu Matematyki Politechniki Śląskiej. Zaslugi Docenta Kazimierza Szałajki dla Śląskiego Środkowiska Matematycznego, a także dla popularyzacji matematyki są ogromne. Zmarł 31 sierpnia 2003 roku.

Głównymi organizatorkami w/w uroczystości były, w Katowicach - Krystyna Skórnik, w Gliwicach - Grażyna Kozłowska.

VI. Zjazdy, Sesje Naukowe PTM.

Ważnymi wydarzeniami w działalności Towarzystwa Matematycznego są Zjazdy i Sesje Naukowe organizowane przez Zarząd Główny PTM przy współudziale któregoś z oddziałów.

W czerwcu 1970 roku odbył się w Katowicach X Zjazd Matematyków Polskich pod hasłem: *"Matematyka w służbie gospodarki narodowej"*. Gospodarzem i współorganizatorem tego Zjazdu był Oddział Górnośląski, którego prezesem był wówczas Profesor Mieczysław Kucharzewski. W Zjeździe uczestniczyło około 600 matematyków z kraju i z zagranicy, w tym wybitni matematycy polscy z prof. Kazimierzem Kuratowskim, prof. Romanem Sikorskim i prof. Czesławem Olechem na czele. Na spotkanie z uczestnikami Zjazdu przybyli Edward Gierek i wojewoda Jerzy Ziętek.

Na Zjeździe tym zaproszono do członkostwa w PTM matematyków pracujących w gospodarce narodowej, co spowodowało dalszy szybki wzrost liczby członków, a zarazem dało wyraz specjalnego zainteresowania Towarzystwa Matematycznego zastosowaniami matematyki. Liczne zakłady pracy zostały wówczas przyjęte na *członków wspierających*, co znacznie wzmocniło fundusze Towarzystwa. Wśród członków wspierających znalazła się także Politechnika Śląska w Gliwicach. Ramowy program Zjazdu (22.06.1970 – 27.06.1970) obejmował:

22.06.1970 – Posiedzenie Komitetu Nauk PAN i Komitetu Rady Naukowej Instytutu Matematycznego PAN.

23.06.1970 – Otwarcie Zjazdu, Sesja Naukowa, spotkanie przy lampce wina.

24.06.1970 – Sesja Naukowa, Kontakty z przemysłem (zwiedzanie kopalni).

25.06.1970 – Sesja Naukowa, Kontakty z przemysłem (zwiedzanie huty).

26.06.1970 – Sesja Naukowa, bankiet.

27.06.1970 – Walne Zgromadzenie PTM.

Organizację X Zjazdu Matematyków Polskich wspierało wiele instytucji takich, jak: Huta Baildon, GIG, WPK Katowice, Huta Kościuszko w Chorzowie, Kopalnia Jan, Kopalnia Kleofas, Fabryka Maszyn Górniczych w Zabrze, ZUT Zgoda, Zakłady Gastronomiczne w Katowicach oraz Uniwersytet Śląski i Wyższa Szkoła Ekonomiczna w Katowicach. W organizacji X Zjazdu uczestniczyło wielu członków Oddziału. Szczególnie dużo pracy w organizację Zjazdu, ze strony Zarządu Głównego, włożyli Tadeusz Iwiński i Eugeniusz Fidelis, ze strony Oddziału Piotr Antosik, Roman Ger, Michał Lorens, Stefania Krasieńska, Krystyna Skórnik, Maria Zajączkowska, Urszula Tacik (zob. Protokół Zebrania Zarządu OG PTM z dnia 23.10.1970). Specjalne podziękowanie Prezesa PTM, za wkład w organizację Zjazdu, otrzymały Stefania Krasieńska i Krystyna Skórnik.

W roku 1991 miejscem dorocznego Zjazdu Polskiego Towarzystwa Matematycznego były Katowice. Gospodarzem i współorganizatorem Zjazdu był Oddział Górnośląski PTM, którego Prezesem był wówczas Jerzy Mioduszewski, a Prezesem Zarządu Głównego Julian Musielak. Program Zjazdu, który odbył się w dniach 8 - 12 września w budynku Instytutu Fizyki UŚl., obejmował Zebranie Zarządu Głównego, Walne Zgromadzenie Towarzystwa, w którym uczestniczyli delegaci z całego kraju, oraz Sesję Naukową. 10 i 11 września odczyty plenarne w czasie Sesji wygłosili:

- prof. dr hab. Władysław Narkiewicz, *Sławne zagadnienia teorii liczb*,
- prof. dr hab. Andrzej Lasota, *Nieskończenie wymiarowe układy dynamiczne w modelach procesów biologicznych*,

- prof. dr hab. Kazimierz Szymiczek, *Formy kwadratowe nad ciałami globalnymi*,
- prof. dr hab. Tomasz Łuczak (laureat nagrody im. K. Kuratowskiego), o oryginalnym tytule *EX!*.

10 września, w godzinach wieczornych, odbyła się dyskusja panelowa prowadzona przez prof. Marka Kordosa, na temat: *Czy istnieje specyfika matematyki polskiej?*

Ponadto w programie były odczyty i dyskusje, które zainteresowały szersze audytorium, a szczególnie środowisko nauczycieli i uczniów. W pierwszym dniu Zjazdu, tzn. 9 września po południu, prezentowali swoje wyniki uczestnicy ogólnopolskiego konkursu na najlepszą pracę uczniowską. W drugim dniu, tzn. 10 września, także po południu, została wygłoszona seria odczytów Ośrodka Kultury Matematycznej, dostępnych również dla uczniów. Były to następujące odczyty:

- mgr Andrzej Mąkowski, *O cechach podzielności*,
- dr Andrzej Dąbrowski, *Liczba "e" w probabilistyce*,
- prof. dr hab. Marek Kordos, *Reguły Guldina*,
- doc. Kazimierz Szalajko, *Wspomnienia lwowskie*.

11 września, po południu, odbyła się dyskusja nad matematyką w szkole, której przewodniczył prof. dr Z. Semadeni. Równoległe odbyła się Sesja Odczytowa, w ramach której zostały wygłoszone następujące odczyty:

- prof. dr hab. Paulina Pych-Taberska (Poznań), *Aproksymacja funkcji ciągłych pewnymi operatorami liniowymi*,
- prof. dr hab. Janusz Matkowski (Bielsko-Biała), *Funkcje podaddytywne i osłabienie warunku jednoznaczności w definicji półnorm*,
- prof. dr hab. Brunon Kamiński (Toruń), *Działanie Gaussa grupy \mathbb{Z}^2 o zerowej entropii, której każdy nietrywialny automorfizm jest automorfizmem Bernoulli'ego o nieskończonej entropii*,
- prof. dr hab. Tadeusz Ingolt, prof. Teresa Ledwina (Wrocław), *Prawdopodobieństwa wielkich i umiarkowanych odchyłeń dla funkcjonalów statystycznych*,
- prof. dr hab. Władysław Jarominek (Warszawa), *Całkowe kryterium stabilności - zastosowanie do syntezy systemów opartej na metodzie inwersji*,
- dr Waldemar Hołubowski (Gliwice), *Podgrupy izotropowej grupy ortogonalnej zawierające centralizator maksymalnego torusa rozszczepionego*,
- dr Laura Belowska (Białystok), *Programowanie dydaktyczne w matematyce*,
- dr Antoni Smoluch (Wrocław), *O zasadzie indukcji*.

W Zjeździe uczestniczyło około 200 matematyków. Informacje o Zjeździe ukazały się w telewizji, radiu i prasie.

VII. Współpraca z matematykami pracującymi w przemyśle.

19 stycznia 1976 roku Zarząd Oddziału Górnośląskiego wspólnie z Instytutem Matematyki Politechniki Śląskiej zorganizował II Spotkanie Matematyków Pracujących w Przemyśle. Spotkanie odbyło się na Politechnice Śląskiej w Gliwicach, wspierane przez ówczesnego Dyrektora Instytutu Matematyki prof. dr hab. Czesława Klucznego. W ramach Sesji zostały wygłoszone odczyty:

- Andrzej Lasota (UŚl.), *Metoda równań stochastycznych w problemach optymalizacji*;
- Wiesław Sobieszek (Pol. Śl.), *Podstawy teoretyczne optymalizacji według teorii Dubowickiego-Milutina*;
- Grażyna Kozłowska (Pol.Śl.), *Optymalizacja górniczego urzędnienia wyciągowego*;
- Jerzy Błahut (Pol. Śl.), *Optymalne kompletowanie elementów*;
- Olgierd Palusiński (Pol. Śl.), *Modelowanie kinetyki populacji komórek przy użyciu komputera*;
- Ryszard Bartłomiejczyk (Pol. Śl.), *Obliczanie dużych sieci na EMC*;
- Franciszek Przybylak (Pol. Śl.), *Optymalizacja procesu cięcia blachy*.

Sesja trwała przez cały dzień. Pierwszej części przedpołudniowej przewodniczył prezes OG PTM prof. dr hab. Jerzy Mioduszewski, zaś sesji popołudniowej przewodniczył wiceprezes OG PTM prof. dr hab. Mieczysław Kucharzewski.

Na początku roku 1983, Sekcja Zastosowań Matematyki Politechniki Śląskiej nawiązała kontakt z instytucjami z terenu Gliwic, które były zainteresowane współpracą z matematykami. W rezultacie 8 czerwca 1983 roku odbyło się spotkanie, w którym uczestniczyło 9 przedstawicieli z przemysłu. Zebranie było poświęcone prezentacji problematyki prac badawczych prowadzonych w przemyśle. Drugie robocze zebranie Sekcji Zastosowań Matematyki Politechniki Śląskiej z przedstawicielami z przemysłu odbyło się 30 listopada 1983 roku. Wygłoszono na nim następujące referaty: • Ryszard Bartłomiejczyk - *Splajny wielomianowe*; • Maria Biedrońska - *Zastosowania splajnów*.

25 kwietnia 1984 roku Koło Oddziału w Gliwicach zorganizowało kolejne spotkanie z przedstawicielami z przemysłu. W programie spotkania zostały wygłoszone referaty:

- R. Bartłomiejczyk - *Przykłady zastosowań funkcji sklepanych*;
- J. Czopik - *Zagadnienie rekonstrukcji obrazów*.

Niezależnie od współpracy Oddziału Górnośląskiego PTM z matematykami pracującymi w przemyśle, Instytut Matematyczny PAN organizował Kursy Zastosowań Matematyki. W województwie katowickim kursy zastosowań były prowadzone od 1968 do 1986 roku z udziałem członków naszego Oddziału. Kierownikiem organizacyjnym Kursów była dr Stefania Krasieńska, zaś kierownikami naukowymi byli kolejno prof. Piotr Antosik, prof. Jerzy Górski, prof. Tadeusz Dłotko. Kursy miały na celu dokształcanie inżynierów i matematyków pracujących w przemyśle w nowoczesnych trendach matematyki stosowanej. Wykładowcami byli specjaliści różnych dyscyplin matematyki.

VIII. Działalność w środowisku szkolnym.

1. Współpraca z nauczycielami szkół średnich.

Jednym z kierunków działania Oddziału Górnośląskiego jest współpraca z nauczycielami szkół średnich. Już w 1954 roku prof. A. Wakulicz zorganizował w WSP w Katowicach Zakład Matematyki Elementarnej, którym kierował przez wiele lat. Działalność tego Zakładu miała na celu pogłębianie i rozszerzanie wiedzy matematycznej nauczycieli, udzielania pomocy, dydaktycznej i merytorycznej. Spotkania z nauczycielami szkół średnich odbywały się raz na miesiąc (około 9 razy rocznie). Referaty wygłaszali początkowo pracownicy WSP (J. Lesikiewicz, S. Sedlak, M. Zajączkowska, K. Zima), później UŚl. a także matematycy z innych ośrodków uniwersyteckich. Prof. A. Wakulicz zorganizował również pomoc w uzupełnieniu wykształcenia dla niepełno kwalifikowanych nauczycieli matematyki. Organizację kolejnych spotkań powierzono kol. M. Zajączkowskiej. Jej zasługą było pozyskiwanie referentów i czuwanie nad poziomem spotkań. Ograniczona objętość tego artykułu nie pozwala na wymienienie wszystkich referatów. Poniżej zacytujemy kilka referatów wygłoszonych od 1954 do 2003 roku.

Już w grudniu 1954 roku na Zjeździe Nauczycieli Matematyki, zorganizowanym przez WODKO, odczyt na temat *Logiczne podstawy nauczania matematyki w szkole średniej* wygłosił S. Sedlak. W następnych latach A. Wakulicz wygłosił cykle referatów, na temat *Geometria i teoria liczb wymiernych i rzeczywistych*, natomiast M. Zajączkowska wygłosiła cykl referatów na temat *Teoria mierzenia wielokątów*. W początku lat sześćdziesiątych do wymienionych wcześniej, dołączyli B. Krzysztofik, J. Stajer, T. Paliczka, A. Westwalewicz i Z. Czechowa. Wygłoszone przez nich referaty podejmowały następujące zagadnienia: *przekształcenia na płaszczyźnie; algebra wektorów; wprowadzanie w klasie 1-szej licealnej pojęcie ciała, pierścienia i nowoczesnego ujęcia definicji funkcji; ułamki w oparciu o operatory; analityczne ujęcie ruchu w zastosowaniu do nauczania*. B. Glat wygłosił cykl odczytów na temat: *Elementy rachunku prawdopodobieństwa* (zob. również [6], str. 190 - 197).

Na zebraniach nauczycieli organizowanych przez Kuratorium Oświaty (WODKO), referaty wygłaszali J. Lesikiewicz, S. Sedlak, J. Rabsztyn, M. Panczakiewicz i A. Frylik na tematy: *Zadania konstrukcyjne w planimetrii i stereometrii; Nauka o rzutach; Elementy teorii mnogości*.

Począwszy od roku szkolnego 1963/64 spotkania z nauczycielami odbywały się systematycznie. Przygotowywano nauczycieli do wprowadzenia nowego programu w szkole średniej. W ramach tych spotkań M. Zajączkowska omawiała nauczanie geometrii według nowego podręcznika Z. Krygowskiej, nowoczesne nauczanie funkcji oraz rozwiązywanie zadań zawartych w nowym podręczniku.

Przez 2 lata oprócz w/w spotkań w Katowicach, odbywały się spotkania w Gliwicach z nauczycielami szkół średnich z Rudy Śląskiej, Zabrze i Gliwic. Na spotkaniach tych A. Frylik konsultował nauczycieli w zakresie wprowadzania nowego programu. Organizowano spotkania szkoleniowe dla nauczycieli matematyki, (w celu uzupełnienia ich wykształcenia). Na spotkaniach tych odczyty wygłaszali pracownicy naukowcy UŚL, Oddziału IM PAN w Katowicach i Pol.Śl.

Zarząd Oddziału Górnośląskiego PTM organizował wykłady popularnonaukowe, nie tylko na terenie uczelni wyższych w Katowicach czy Gliwicach lecz również w szkołach na terenie Katowic, a także w różnych miastach województwa śląskiego.

Od 1986 roku, pod egidą PTM, rozpoczęło pracę Seminarium dla nauczycieli matematyki szkół średnich. Pracami kierował doc. dr E. Siwek aż do przejścia na emeryturę. Zajęcia początkowo odbywały się co dwa tygodnie (później raz na miesiąc), w Instytucie Matematyki UŚL w Katowicach. Tematyka seminarium była dostosowana do zainteresowań i propozycji uczestników i obejmowała następujące zagadnienia: ciągłość funkcji, obliczenia na wartościach przybliżonych i analiza błędów, funkcje trygonometryczne - zagadnienia dydaktyczne, zadania konstrukcyjne i opis konstrukcji, zadania z geometrii analitycznej, różne zadania geometryczne, dyskusja lekcji pokazowej w ramach przewodu kwalifikacyjnego. Nauczyciele oczekiwali pomocy głównie w zakresie rozwiązywania zadań, a w mniejszym stopniu w zakresie teorii i dydaktyki.

Obecnie seminarium dla nauczycieli odbywa się raz w miesiącu pod kierunkiem prof. dr hab. Jana Koniora w ramach Zakładu Dydaktyki Matematyki UŚL.

W ramach realizowanej reformy szkolnictwa średniego Zarząd Oddziału Górnośląskiego PTM i Zakład Dydaktyki Matematyki UŚL w Katowicach zorganizowali w 2001 i 2002 roku kilka spotkań nauczycieli matematyki szkół średnich z Przewodniczącym Komisji Szkolnictwa Średniego i Podstawowego przy PTM, prof. dr hab. R. Pawlakiem oraz Wicedyrektorem Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie mgr Jadwigą Brzdąk.

Poniżej podajemy wybrane tematy wykładów dla nauczycieli, przy czym w latach 1971-1975 były to odczyty wyjazdowe.

1968 rok. K. Szymiczek, *Struktury*; J. Błaż, cykl odczytów na temat *Przestrzenie metryczne, zbieżność według metryk, przestrzenie zwarte*; E. Siwek, *O strukturach porządkowych*; J. Mola, cykl odczytów na temat *Elementy rachunku prawdopodobieństwa*.

1971 rok. T. Dłotko, *O pewnych zagadnieniach rachunku wariacyjnego*, Tarnowskie Góry, frekwencja 100 osób; K. Szymiczek, *O pewnym zagadnieniu teorii liczb*, Bielsko, frekwencja 100 osób; M. Kucharzewski, *Modele geometrii nieeuklidesowej*, Tychy, frekwencja 80 osób; Piotr Antosik, *Czym są dystrybucje*, Bytom, frekwencja 80 osób; doc. dr E. Siwek, *Geometria nauk o przestrzeni*, Rybnik, frekwencja 80 osób.

1972 rok. M. Kucharzewski, *Modele geometrii nieeuklidesowej*, Gliwice, frekwencja 50 osób; T. Dłotko, *Uwagi o stereometrii*, Cieszyn, frekwencja 40 osób; W. Kierat, *O ciągłości zbioru liczb rzeczywistych w ciałach niearchimedesowych*, Lubliniec, frekwencja 60 osób; P. Antosik, *Funkcje odwrotne*, Będzin, frekwencja 60 osób; M. Wojtylak, cykl odczytów na temat *Maszyny matematyczne*, Katowice.

1974 rok. T. Dłotko, *O teorii sterowania*, Cieszyn; Jan Mikusiński, *O stałej Eulera*, Katowice; M. Kucharzewski, *Czym zajmuje się topologia?* Katowice-Ligota, frekwencja 50 osób.

1975 rok. E. Siwek, *Czym są liczby*, Katowice-Ligota, frekwencja 60 osób.

W następnych latach odczyty dla nauczycieli odbywały się w Katowicach na Uniwersytecie Śląskim lub w Oddziale Instytutu Matematycznego PAN.

1980 rok. R. Duda, *O sytuacji i roli geometrii w szkole*; Z. Moszner, *Problemy w nauczaniu matematyki wynikające z reformy oświaty*; L. Dubikajtis, *O stożkowych*; E. Siwek, *O nauczaniu matematyki na przykładzie trygonometrii*.

1981 rok. R. Duda, *Założenia programowe nauczania matematyki w szkole średniej*.

1983 rok. R. Ger, *Consensus decydentów - zastosowania równania Cauchy'ego*; E. Siwek, *Jakiej geometrii uczymy w szkole*; K. Baron, *O wyrażeniu $x^{x^{x^x}}$* ; A. Wakulicz, cykl odczytów *Rozwój pojęcia liczby w nauczaniu*; J. Kaczmarowski, *O pewnych zastosowaniach teorii grafów*.

1984 rok. A. Dawidowicz, *Elementy topologii w nauczaniu szkolnym*; E. Siwek, *O niezmiennikach zbiorów skończonych w geometriach elementarnych*; A. Wakulicz, *Rozwój pojęcia liczby w nauczaniu*; J. Mioduszewski, *O teorii mnogości*, w Katowicach; K. Baron, *O odwzorowaniach afinicznych na płaszczyźnie*; A. Wakulicz, *Organizacja toku lekcyjnego*; A. Dawidowicz, *Niezależność zdarzeń w nauczaniu rachunku prawdopodobieństwa*; M. Kucharzewski, *Dalszy ciąg dyskusji o granicy i ciągłości*.

1985 rok. K. Baron, *Ciągłe działania grupowe na przedziale*; J. Mioduszewski, *O zbiorach Cantora*; W. Krysicki, *O ciekawych właściwościach geometrii na sferze*.

1986 rok. W. Zawadowski, *Nauczanie matematyki wspomagane komputerem*; W. Jarczyk, *O pewnym podziale odcinków*; K. Baron, *O pewnej charakterystyce wyznacznika*; J. Mioduszewski, *O aksjomacie Archimidesa*; E. Siwek, *O koncepcjach nauczania geometrii*; J. Matkowski, *O charakterystyce pewnych funkcji poprzez równania funkcyjne*; W. Kierat, *O pochodnej*; P. Antosik, *O dystrybucjach*; J. Jeśmanowicz, *Zastosowanie komputerów do lekcji matematyki i historii*.

1989 rok. H. Moroz, *Optymalizacja procesu kształcenia nauczycieli matematyki*; M. Kucharzewski, *Dalszy ciąg dyskusji nad pewnymi zagadnieniami dydaktyki matematyki*.

1990 rok. H. Moroz, *Skuteczność procesu nauczania*.

1995 rok. R. Pawlak, *Nowe tendencje w nauczaniu matematyki*.

1999 rok. G. Kozłowska, *Nowa matura a egzaminy wstępne*; Z. Semadeni, *O zadaniach tekstowych w zintegrowanym nauczaniu początkowym*.

2000 rok. G. Trelński, *Nauczanie zintegrowane - Pewne koncepcje, przykłady*.

2001 rok. R. Pawlak, *Matura z matematyki w 2002 roku, Podstawy programowe w liceum zreformowanym*; A. Rychlewicz, *Jak przygotować ucznia do Matury 2002 z matematyki?* (warsztaty); J. Brzdęk, *Próbna matura z matematyki - wnioski*.

2002 rok. R. Pawlak, *Matematyka w liceum i technikum w świetle oczekiwań maturalnych, wyższych uczelni i pracodawców*; B. Milówka, *O pewnych przekształceniach zbiorów trójkątów*.

2. Wykłady i sesje popularnonaukowe dla uczniów klas licealnych.

Od 1955 roku Oddział Gliwicki organizował sesje popularnonaukowe dla uczniów klas licealnych. Początkowo sesje te miały nazwę "Wieczornice Matematyczne", ich głównym organizatorem była mgr Maria Zajączkowska. Pierwsza Wieczornica Matematyczna odbyła się 12 marca 1955 roku na WSP w Katowicach, uczestniczyło w niej ponad 100 uczniów różnych szkół średnich województwa katowickiego. Program pierwszej Wieczornicy był następujący:

1) Powitanie - Dziekan Wydziału Mat.-Fiz.-Chem. mgr Stefan Sedlak;

2) Referaty:

- "O matematyce i jej rozwoju" - adiunkt mgr Jan Błaż;
- "O działaniach matematycznych" - adiunkt mgr Maria Zajączkowska;
- "O geometrii nieeuklidesowej" - st. asyst. mgr Stanisław Foltyński;
- "O niektórych zagadnieniach rachunku prawdopodobieństwa" - asyst. mgr Tadeusz Dłotko.

3) Zadania z zakresu fizyki i chemii.

4) Organizacja Międzyszkolnego Koła Matematycznego.

W późniejszych latach "Wieczornice Matematyczne" zostały zastąpione cyklami odczytów z matematyki. Podajemy przykładowo tematykę tych wykładów w wybranych latach.

1983 rok. 08.03. - Alfred Frylik, *Liczby zespolone*. 22.03. - Andrzej Sładek, *Równania diofantyczne*.

1985 rok. 08.01., 22.01., 19.02. - Jacek Uryga, *Zależności trygonometryczne w trójkącie*, część I, II, III. 05.03. - Mieczysław Kula, *Liczby pierwsze*. 19.03. - Tadeusz Dłotko, *Ekstremum funkcji i uogólnienia w rachunku wariacyjnym i teorii sterowania*. 02.04. - Andrzej Nowak, *Modele decyzyjne*. 16.04. - Henryk Gacki, *Rachunek prawdopodobieństwa - pewne problemy i zadania*. 30.04. - Zbigniew Gajda, *Równania funkcyjne*. 14.05. - Eugeniusz Głowacki, *Ciągi Fibonacciego a złoty podział odcinka*. 28.05. - Jan Pochciał, *Szachy komputerowe*. 10.08. - Marek Szyjewski, *Co to jest kombinatoryka?*. 22.10., 05.11. - Henryk Gacki, *Rachunek prawdopodobieństwa w biologii, genetyce i astronomii*, część I i II. 03.12. - Zbigniew Gajda, *O metodzie definiowania funkcji trygonometrycznych, wykładniczych i logarytmicznych za pomocą równań funkcyjnych*. 03.12. - Marek Wojtylak, *Różne zastosowania komputerów domowych*. 17.12. - Jan Pochciał, *Szachy komputerowe*.

1986 rok. 07.01. - Jerzy Mioduszeński, *O postulacie Archimedesesa*. 21.01. - Ryszard Rudnicki, *Twierdzenie Eulera o wielościanach*. 18.02. - Edward Siwek, *Kombinatoryka a zbiory*. 04.03. - Irena Wistuba, *Co to jest statystyka matematyczna?*. 18.03. - Marian Turzański, *Twierdzenie Brouwera o punkcie stałym*. 08.04. - Zdzisław Wyderka, *O teorii gier*. 06.05., 20.05. - Jan Pękała, *Gry i strategie*, część I i II. 07.10. - Mieczysław Kula, *Liczby pierwsze z komputera*. 21.10. - Jerzy Mioduszeński, *O odcinkach niewspółmiernych*. 04.11. - Roman Ger, *Wszystko co wypukłe, jest interesujące*. 18.11. - Aleksander Błaszczak, *Kilka uwag o kombinatoryce elementarnej*. 02.12. - Wojciech Dzik, *Logika matematyczna a komputery*. 16.12. - Edward Siwek, *Geometria rzutowa i krzywe stożkowe*.

1987 rok. 06.01. - Marek Wojtylak, *Algorytmy probabilistyczne - demonstracja na komputerze*. 20.01. - Andrzej Smajdor, *Równania funkcyjne w matematyce szkolnej*. 03.03. - Eugeniusz Głowacki, *Złoty podział odcinka a ciąg Fibonacciego*. 17.03. - Marek Wojtylak, *Ruchy Browna i ich zastosowanie*. 31.03. - Jan Pękała, *Rozwiązywanie pewnych zadań z Olimpiady Matematycznej*. 14.04. - Krzysztof Koziół, *Pierścienie i równania*. 28.04. - Jan Pękała, *Twierdzenie Halla o małżeństwach*.

1993 rok. 19.03. - Olga Macedońska-Nosalska, *Zarys podstawowych idei topologii*; Ryszard Bartłomiejczyk, *Fraktale*; Bronisław Szlęk, *Historia pewnych symboli matematycznych*. 15.11. - Piotr Gawron, *Jak przewidywać*. 22.11. - Ryszard Bartłomiejczyk, *O przybliżonym rozwiązywaniu równań*.

1996 rok. 26.11. - Mieczysław Kula, *Kryptografia*. 16.12. - Jerzy Klamka, *Teoria sterowania*.

1997 rok. 28.01. - Tadeusz Dłotko, *Równania różniczkowe w fizyce*. 18.02. - Kazimierz Szymiczek, *O sumach kwadratów*. 02.04. - Karol Baron, *O funkcjach ortogonalnie addytywnych*. 30.04. - Aleksander Błaszczak, *O kombinatoryce - tw. Ramseya dla grafów*. 28.05. - Irena Wistuba, *Zastosowania statystyki*. 12.06. - Irena Wistuba, *Analiza giełdy papierów wartościowych*. 03.12. - Kazimierz Szalajko, *Wspomnienia o Stefanie Banachu na tle Lwowskiej Szkoły Matematycznej*.

08.12. - Olga Macedońska-Nosalska, *Zarys podstawowych pojęć topologii*.

1998 rok. 20.01. - Adam Paweł Wojda, *Matematyka w poezji, filozofia matematyki*. 21.01. - Witold Więśław, *O twierdzeniu, którego nie udowodnił Euklides*. 25.02. - Jerzy Mioduszewski, *O geometrycznych dowodach niewspółmierności odcinków*, 13.03. - Jan Koroński, *Uwagi o systemie aksjomatyki liczb naturalnych W. Wilkosza i teorii liczb rzeczywistych A. Hoborskiego na tle rozwoju pojęć matematyki*. 15.06. - Roman Ger, *O niekonwencjonalnych średnich*. 09.12. - Tadeusz Trzaskalik, *Programowanie liniowe i jego zastosowania*

1999 rok. 09.03. - Kazimierz Szałajko, *Koło matematyczno-fizyczne studentów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie*. 23.04. - Krzysztof Ciesielski, *Matematyka wyborcza*.

2000 rok. 22.03. - B. Szlęk, *O intuicji, natchnieniu i potrzebie dowodu w matematyce*; H. Jondro, *Co warto wiedzieć o egzaminie wstępnym na Pol. Śl.*, Rybnik. 19.04. - Tadeusz Trzaskalik, *Zarządzanie projektami*. 25.05. - Zdzisław Pogoda, *Matematyka bez matematyki*. 08.06. - Mieczysław Kula, *Historia kalendarza*. 05.10. - Witold Więśław, *Czego kiedyś uczono z matematyki?* 28.10. - Maciej Sablik, *Pewne zastosowania równań funkcyjnych*, VIII LO w Katowice. 30.11. - Jan Błaż, *Przestrzenie metryczne*.

2001 rok. 01.03. - Maciej Sablik, *Pewne zastosowania równań funkcyjnych*, LO im. A. Stryga w Gliwicach. 17.05. - Jan Błaż, *Przestrzenie zupełne*. 19.06. - Ryszard Bartłomiejczyk, *Iteracje na płaszczyźnie zespolonej i związane z tym zagadnienia*; Roman Witula, *Liczby zespolone. Kwaterniony*, Zabrze. 27.10. - Roman Ger, *O sprawiedliwym podziale pieniędzy sponsorów*.

2002 rok. 18.04. - Witold Więśław, *Czy można zmierzyć koło?* 26.10. - Maciej Sablik, *Matematyka finansowa*.

2003 rok. 10.01. - Witold Sadowski, *Modele wojny Lanchestera i modele populacji*. 10.01. - Witold Sadowski, *Bifurkacje*. 28.03. - Bronisław Szlęk, *Dwa tyki historii matematyki*. 31.03. - Kazimierz Szałajko, *O Stefanie Banachu* - odtworzenie nagrania (na video) w Gimnazjum nr 16 w Bielsku-Białej w związku z nadaniem temu gimnazjum im. Stefana Banacha.

W lipcu 1974 roku zorganizowano obóz naukowy dla młodzieży szkół średnich województwa katowickiego, finansowany przez Inspektorat Oświaty. Na obozie tym zajęcia prowadzili: Elżbieta Dudek, Lech Dubikajtis, Roman Ger, Maria Zajączkowska, Joanna Wuwer, w łącznym wymiarze 200 godzin. Panowie doc. W. Kleiner i doc. H. Guściora wygłosili na tym obozie gościnne wykłady popularnonaukowe.

W 2002 roku powrócono do Wieczornic Matematycznych - sesji popularnonaukowych z cyklu Spotkania z Matematyką, organizowanych przez Oddział Górnośląski i VIII LO im. Marii Skłodowskiej-Curie w Katowicach. I tak,

18 kwietnia 2002 roku odbyły się I Spotkania z Matematyką. Uczniowie szkół średnich województwa śląskiego wysłuchali wykładu dr Witolda Więśława z Uniwersytetu Wrocławskiego, pt. *Czy można zmierzyć koło* oraz przedstawili swoje odczyty: *Liczby wielokątne. Matematyka a sposoby zyskiwania na giełdzie. Wielościąny a wielowymiarowość. Ciekawe problemy rekurencyjne. Pseudaria i matematyczne światy Eschera. Zastosowanie metod matematycznych w modelach ekonomicznych. Szyfry. Złoty podział. Liczby pierwsze*.

10 stycznia 2003 roku odbyły się II Spotkania z Matematyką. Uczniowie szkół średnich województwa śląskiego wysłuchali wykładu dr Witolda Sadowskiego z Uniwersytetu Warszawskiego, pt. *Model wojny Lanchestera i modele populacji* oraz przedstawili swoje odczyty: *Ułamki łańcuchowe. Automaty komórkowe. Sylwester II - papież i matematyk. Połamany. Cecha liczby i równania z cechą. Zagadnienia 4 barw. Konstrukcje z użyciem samej linijki. Słynne kobiety w matematyce*.

3. Wykłady dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjum.

Od 10 lat organizowane są wykłady i prelekcje dla uczniów szkół podstawowych, a obecnie także dla gimnazjalistów. Przytoczymy kilka tematów takich wykładów.

1997 rok. Renata Suchanek, *Konstrukcje klasyczne w szkole*; Joanna Wuwer, *Wielokąty foremne i ich zastosowanie w praktyce*; Romuald Marchwiak, *Funkcje i ich własności*; Krystyna Skórnik, *Wokół twierdzenia Pitagorasa*; Elżbieta Augustyniak, *Liczby pierwsze i złożone, sito Eratostenesa*; Marian Turzański, *Czy liczby mogą być lepsze i gorsze?* Aleksander Błaszczyk, *Twierdzenie Carnota i jego zastosowania*; Elżbieta Dudek, *O wielościanach foremnych - bryły platońskie, Tw. Eulera*; Ewa Szocińska, *O kombinatoryce*.

1998 rok. Aleksander Błaszczyk, *O twierdzeniu Talesa*; Urszula Skórnik, *Kąty w kole. Czworokąty wpisane w koło i opisane na kole*; Teodor Paliczka, *Wielokąty foremne*; Marian Turzański, *Liczby wymierne i niewymierne*; Renata Suchanek, *Konstrukcje geometryczne na płaszczyźnie*; Krystyna Skórnik, *Pole trójkąta - wzór Herona. Promień okręgu wpisanego w trójkąt i opisanego na trójkącie*; Joanna Wuwer, *Wielokąty foremne i ich zastosowanie*.

1999 rok. Aleksander Błaszczyk, *Twierdzenie Ptolemeusza*; Teodor Paliczka, *Przekształcenia geometryczne*; Marian Turzański, *O układach równań, ich interpretacja geometryczna i zastosowaniach*; Krystyna Skórnik, *Twierdzenie Pitagorasa i jego zastosowania*; Renata Suchanek, *Z Talesem przez świat*; Elżbieta Dudek, *Wielokąty równoważne - pojęcie, własności, zastosowania*.

2000 rok. Elżbieta Augustyniak, *Cechy podzielności liczb*; Romuald Marchwiak, *Dwumian Newtona i trójkąt Pascala*; Krystyna Skórnik, *Rozwój pojęcia liczby. Liczby niewymierne. Zbiór liczb rzeczywistych*; Romuald Marchwiak, *Jakimi wielokątami można pokryć płaszczyznę?* Krystyna Skórnik, *Uwagi o języku matematycznym. Zbiory i działania na zbiorach*.

2001 rok. Jerzy Mioduszewski, *Inne widzenie dodawania liczb naturalnych: liczby 2-adyczne*.

2002 rok. Teodor Paliczka, *Funkcje trygonometryczne i ich zastosowanie*; Krystyna Skórnik, *Metody rozwiązywania układów równań liniowych. Wyznaczniki i ich zastosowanie w rozwiązywaniu układów równań*; Renata Suchanek, *Podstawowe pojęcia dotyczące zbiorów*; Romuald Marchwiak, *Relacje i działania na zbiorach punktów*; Elżbieta Augustyniak, *Konstrukcje wielokątów foremnych*.

2003 rok. Teodor Paliczka, *Równania nieelementarne rozwiązane elementarnie*; Krystyna Skórnik, *Twierdzenie Pitagorasa, jego dowody i zastosowania*; Renata Suchanek, *Zdania logiczne i formy zdaniowe*.

4. Klasy eksperymentalne.

Klasy eksperymentalne w szkole podstawowej. W ramach szeregu cykli eksperymentów organizowanych w nauczaniu matematyki zorganizowanych przez Zakład Dydaktyki Matematyki WSP w Krakowie i kierowanych przez prof. Zofię Krygowską, prowadzonych było kilka klas na terenie Katowic. W pracach tych uczestniczyli m. in. członkowie Oddziału Górnośląskiego PTM. Opiekę nad klasami w Katowicach sprawowała mgr Maria Zajązkowska. W dwóch klasach lekcje prowadzili przez 4 lata od 1966/67 do 1969/70 (klasy od V do VIII szkoły pod.) dr Jan Konior i mgr Teodor Paliczka. Wymienione osoby brały także udział w wypracowywaniu na bieżąco ujęcia niektórych partii materiału i opracowywaniu materiałów dla uczniów i nauczycieli. Odbływały się specjalne posiedzenia zespołu uczestniczącego w realizacji eksperymentu. Doświadczenia i publikacje dotyczące tego eksperymentu wykorzystywane są w nauczaniu matematyki.

Klasy eksperymentalne w szkole średniej. W IV LO w Katowicach w latach 1973-1982 były prowadzone klasy matematyczne z eksperymentalnym programem nauczania. Zajęcia w tych klasach prowadzili:

1973-1977 – dr Roman Ger i dr Karol Baron,

1974-1978 – mgr Elżbieta Dudek i mgr Joanna Wuwer; prof. Lech Dubikajtis - opiekun naukowy.

1978-1982 – mgr Eugeniusz Głowacki i mgr Joanna Wuwer; doc. dr Edward Siwek - opiekun naukowy..

W VIII LO w Katowicach, w klasach z poszerzonym programem matematyki i autorskim programem nauczania, zajęcia prowadzili: dr Roman Ger (1971-1974), mgr Urszula Lorek (1971-1974), mgr Ewa Danielska (1973/1974), dr Krystyna Skórnik (1988-nadal). Oddział Górnośląski do chwili obecnej jest opiekunem klas z poszerzonym programem matematyki w VIII LO.

5. Międzyszkolne Kółka Matematyczne.

W 1956 roku mgr M. Zajączkowska organizowała Wieczornice Matematyczne, które cieszyły się wielkim zainteresowaniem uczniów klas X i XI. Uznanie młodzieży zdobyło również Międzyszkolne Kółko Matematyczne, kierowane od chwili jego powstania w 1960 r. przez mgr M. Zajączkowską, a po jej odejściu na emeryturę przez kolejnych prezesów Oddziału. W roku szkolnym 1982/83 Międzyszkolne Kółko Matematyczne w Gliwicach prowadził dr Andrzej Mika. W roku szkolnym 1983/84 w ramach Międzyszkolnego Kółka Matematycznego w Gliwicach zajęcia i wykłady prowadzili dr Maria Żytka, dr Walenty Żytka i dr Andrzej Mika. Od 1990 roku organizacją Międzyszkolnych Kółek Matematycznych, dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i ponadpodstawowych, zajmuje się dr Krystyna Skórnik. Zajęcia dla każdej grupy wiekowej, odbywają się raz w tygodniu w VIII LO w Katowicach i są prowadzone przez doświadczonych nauczycieli, pracowników naukowych UŚL., Pol. Śl. i IM PAN.

Przykładowo w roku szkolnym 2001/02 i 2002/2003 działały 4 kółka:

(1) Międzyszkolne Kółko Matematyczne dla uczniów klas II i III gimnazjów województwa śląskiego. Zajęcia odbywały się w soboty począwszy od 6 października. Odbyło się 26 dwugodzinnych spotkań dla każdej z dwu grup. Łącznie przeprowadzono 104 godz. zajęć w klasach II i III.

(2) Kółko dla uzdolnionych uczniów klas gimnazjalnych województwa śląskiego uczestniczących w konkursach i olimpiadach matematycznych. Zajęcia odbywały się również w soboty. W grupie konkursowej odbyło się 15 dwugodzinnych spotkań.

(3) Kółko dla uzdolnionej młodzieży klas licealnych uczestniczących w konkursach i olimpiadzie matematycznej. Zajęcia odbywały się raz w tygodniu począwszy od 17 listopada. Łącznie odbyło się 12 spotkań po dwie godziny.

(4) Kółko dla licealistów, tj. uczniów, którzy chcą pogłębić swoją wiedzę matematyczną z zakresu programu rozszerzonego z matematyki. Kółko to rozpoczęło pracę dnia 17 listopada.

Na zajęciach koła uczniowie pogłębiają swoją wiedzę matematyczną, rozwiązują zadania konkursowe, natomiast uczniowie klas licealnych rozwiązują dodatkowo zadania z Olimpiad Matematycznych, a także poznają elementy matematyki pozaszkolnej.

Wśród prowadzących kółka byli: E. Augustyniak, A. Błaszczuk, J. Błaszczuk, A. Czogała, Tadeusz Dłotko, J. Dubikajtis, E. Dudek, C. Ferens, A. Frylik, H. Gacki, Z. Gajda, P. Gładki, E. Głowacki, P. Hallala, L. Huczek, J. Janusz, H. Jondro, J. Kalinowski, A. Kamiński, B. Kocłega-Kulpa, G. Kozłowska, M. Kula, T. Kulpa, P. Latocha, K. Lichawski, J. Lorek, K. Łoskot, R. Marchwiak, J. Matkowski, A. Masztalerz, M. Michalkiewicz, P. Mikusiński, A. Mika, J. Miś, K. Nikodem, A. Nowak, L. Ogiński, T. Paliczka, J. Pękała, J. Pochciał, J. Rodek, R. Rudnicki, M. Sablik, Z. Sadlok, S. Sedlak, K. Skórnik, U. Skórnik-Pokarowska, A. Sładek, M. Stolarczyk, R. Suchanek, K. Szałajko, L. Szczepanik. B. Szlęk, E. Szocińska, M. Szyjewski, T. Szymczyk, J. Timuletr, M. Turzański, J. Uryga, T. Warcholski, M. Wojtylak, J. Wuwer, M. Zajączkowska, M. Żytka, W. Żytka.

Co roku organizowany jest cykl prelekcji dla uczniów klas gimnazjalnych, a dla uczniów klas ponadgimnazjalnych cykl odczytów popularnonaukowych. Wykładowcami są matematycy z różnych ośrodków uniwersyteckich. Odczyty cieszą się dużym powodzeniem, uczestniczy w nich zwykle

ponad 100 uczniów.

6. Olimpiada Matematyczna.

Celem zawodów Olimpiady Matematycznej jest rozwijanie zamiłowania do matematyki wśród młodzieży szkół średnich, wyszukanie jednostek o wybitnych zdolnościach matematycznych, kształtowania samodzielnego zdobywania wiedzy, [4]. Zawody Olimpiady Matematycznej organizuje corocznie Polskie Towarzystwo Matematyczne za pośrednictwem Komitetu Głównego Olimpiady Matematycznej i przy pomocy komitetów okręgowych. Jak wspomnieliśmy na początku artykułu, *Komitet Okręgowy Olimpiady Matematycznej* w Katowicach powstał dnia 10 kwietnia 1965 roku z inicjatywy prof. A. Wakulicza. Pierwszy skład komitetu był następujący: przewodniczący - doc. dr hab. Mieczysław Kucharzewski, członkowie - dr T. Dłotko, dr K. Zima, mgr S. Sedlak, mgr R. Bartłomiejczyk, mgr J. Ważewska (z ramienia WODKO). Prof. Kucharzewski pełnił funkcję przewodniczącego przez 12 lat, tzn. od 1965 do 1977. Następnie funkcję przewodniczącego pełnili prof. dr hab. Piotr Antosik (1977–1980), prof. dr hab. Janusz Matkowski (od 1980 roku). Sekretarzami Komitetu Okręgowego Olimpiady Matematycznej byli: mgr Kazimierz Lichawski, dr Marek Piętka, dr Czesław Kliś, dr Jacek Uryga.

Dokładne dane dotyczące zawodów publikowane są corocznie w sprawozdaniach Komitetu Głównego Olimpiady Matematycznej.

IX. Współpraca Oddziału Górnośląskiego ze Śląskim Środowiskiem Matematycznym.

Ważną rolę w działalności naukowej Oddziału Górnośląskiego odgrywały, i nadal odgrywają kontakty z matematykami innych ośrodków, udział członków Oddziału w konferencjach krajowych i zagranicznych, w Zjazdach PTM, Kongresach Matematycznych w Moskwie, Helsinkach, Warszawie, Vancouver. Bardzo dobrze rozwija się współpraca z nauczycielami matematyki szkół średnich.

W ramach współpracy z Wojewódzkim Ośrodkiem Doskonalenia Kadr Oświatowych w Katowicach, Opolu i Rzeszowie wygłaszano referaty na zjazdach i konferencjach nauczycielskich. Tematyka tych zjazdów związana była z potrzebami metodycznymi szkoły podstawowej i średniej.

Przez około 20 lat (1976 - 1996) prof. dr hab. Tadeusz Dłotko przewodniczył Okręgowej Komisji d/s Specjalizacji Nauczycieli Matematyki. Komisja ta nadała stopnie specjalizacji zawodowej I i II stopnia około 250 nauczycielom matematyki z kilku województw.

Bardzo dobrze układa się współpraca PTM z matematykami zatrudnionymi w śląskich wyższych uczelniach. Pracownicy naukowcy (nasi członkowie), aktywnie uczestniczą w pracach Towarzystwa nie tylko w wymiarze lokalnym. I tak, funkcje wiceprezesa Zarządu Głównego PTM pełnili: prof. A. Lasota, prof. J. Mioduszewski. Członkiem Zarządu Głównego PTM był prof. Z. Zahorski. Profesor M. Kucharzewski w latach 1977-1981 był członkiem Komisji Rewizyjnej Zarządu Głównego PTM, w latach 1980-1984 – przewodniczącym Komisji Popularyzacji Matematyki PTM, przez szereg lat pracował w Komisji Historii Matematyk. Od wielu lat członkiem Komisji Rewizyjnej PTM jest dr S. Krasieńska. Od 1998 roku prof. T. Trzaskalik jest przewodniczącym Komisji Matematyki dla Studiów Ekonomicznych, a prof. A. Błaszczak przewodniczącym Komisji Matematyki w Uniwersytetach, Wyższych Szkołach Pedagogicznych i Kolegiach Nauczycielskich.

X. Wybrane fragmenty wystąpienia Profesora Mieczysława Kucharzewskiego pt.

Z historii Oddziału Górnośląskiego

na Uroczystym Zebraniu Zarządu z okazji 25-lecia Oddziału w dniu 14 grudnia 1978., [1].

”Działalność Oddziału Górnośląskiego była i jest silnie związana ze śląskim środowiskiem matematycznym i miała duży wpływ na jego rozwój.

Zaraz po wojnie Politechnika Śląska w Gliwicach była jedynym ośrodkiem matematycznym na Śląsku Dlatego tam zrodził się bardzo szczęśliwy pomysł utworzenia Oddziału PTM. Na Politechnice matematyka jest nauką usługową, ograniczoną do zajęć dydaktycznych. Utrudnia to w znacznym stopniu jej rozwój. W szczególności duże trudności mają matematycy tam zatrudnieni ze zdobywaniem stopni naukowych. Ze względu na szybki rozwój Politechniki Śląskiej i szczupłą kadrę, a więc przeciążenie pracą dydaktyczną, sytuacja na tej Uczelni była szczególnie ciężka. Dlatego organizowanie posiedzeń naukowych było głównym celem działalności Oddziału w tym okresie, gdyż były one jedynym miejscem, gdzie można rozwijać pracę naukową i nawiązywać kontakty naukowe. Mimo tych wysiłków ośrodek gliwicki nie rozwijał się, lecz kurczył, do tego stopnia, że w połowie lat pięćdziesiątych jedynym matematykiem ze stopniem doktora był prof. Antoni Wakulicz. Jednocześnie w roku 1950 powstała sekcja matematyki PWSP w Katowicach utworzona z działającego jeszcze od czasów przedwojennych Instytutu Pedagogicznego. Zaczęły powstawać katedry. Pierwszymi ich kierownikami byli prof. A. Wakulicz i mgr B. Glat. Z ich inicjatywy rozpoczęło się w Katowicach intensywne kształcenie młodej kadry. Szeroką działalność w tym zakresie rozwinęli wybitni specjaliści z analizy matematycznej prof. dr Jan Mikusiński, który zamieszkał w Piotrowicach od roku 1960 i prof. dr Adam Bielecki, który nie zważając na trudności komunikacyjne systematycznie dojeżdżał do Katowic z Lublina. Od roku 1956 podjąłem pracę jako adiunkt na Studium Wieczorowym Politechniki Śląskiej w Katowicach i również rozpocząłem działalność w tym zakresie. Następnie do pracy włączył się prof. dr Marek Kuczma, który w równaniach funkcyjnych osiągnął piękne wyniki i wykształcił szereg doskonałych matematyków.

W ten sposób ośrodkiem rozwoju matematyki na Śląsku stały się Katowice. Spowodowało to przeniesienie siedziby Oddziału z Gliwic do Katowic. Jednocześnie Oddział zaczął silnie rozwijać działalność w zakresie pracy z młodzieżą, doksztalcania nauczycieli i popularyzacji matematyki. Pod kierunkiem prof. A. Wakulicza wiele pracy na tym polu włożyli: doc. dr Jan Błaż, dr Marian Panczakiewicz, mgr Maria Zajączkowska, mgr Stefa Sedlak, mgr Alfred Frylik, doc. dr hab. Tadeusz Dłotko, dr hab. Piotr Antosik, doc. dr Kazimierz Zima i wielu innych.

W 1963 roku powstała Filia UJ w Katowicach, która w roku 1968 wraz z WSP została przekształcona w Uniwersytet Śląski. Sekcja matematyki tej Uczelni pod kierunkiem prof. M. Kuczmy, a później prof. Jerzego Górskiego, wywarła wielki wpływ na rozwój śląskiego środowiska matematycznego. Dużo pracy w rozwój tej Uczelni włożyli ówczesny dziekan doc. dr T. Dłotko, prodziekan doc. dr Edward Siwek i były prorektor doc. dr Jan Błaż. Zmiany te nie pozostały bez wpływu na działalność Oddziału. Wraz ze wzrostem seminariów specjalistycznych posiedzenia naukowe Oddziału straciły dotychczasowe znaczenie. Instytut Matematyczny Uniwersytetu Śląskiego przez organizowanie klas matematycznych przejął w dużym stopniu od PTM pracę z młodzieżą na naszym terenie. Ostatnio działalność w tym zakresie rozwija również Młodzieżowa Akademia Nauk utworzona przy Pałacu Młodzieży.

Powstanie Instytutu Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych znacznie ograniczyło działalność PTM w zakresie doksztalcania nauczycieli. W ten sposób działalność naszego Towarzystwa została w wielu dziedzinach zastąpiona przez odpowiednie instytucje specjalnie do tego powołane. Nie oznacza to, że PTM utraciło swoje znaczenie. Natomiast jest rzeczą niewątpliwą, że działalność nasza musi być odpowiednio zmodyfikowana i dopasowana do istniejących warunków. Należy więc zastanowić się, w jakich kierunkach specjalnie rozwijać działalność PTM. Formy działania PTM

nie są i nie mogą być niezmiennie, ale muszą się zmieniać i to tym szybciej im szybciej zmienia się środowisko. Znaczenie PTM będzie tym większe im kierunki działania będą bardziej pomagać w rozwoju środowiska, w którym pracuje.

Ważną działalnością Oddziału jest współpraca z zagranicą polegająca na zapraszaniu gości zagranicznych i organizowaniu wyjazdów własnych członków. Takie zaproszenia, względnie wyjazdy, nie zawsze można zrealizować przez uczelnię. Natomiast PTM załatwia te sprawy stosunkowo szybko i coraz lepiej.

Ważną dziedziną działalności Oddziału są zastosowania matematyki. Rozwijać trzeba współpracę z matematykami zatrudnionymi w gospodarce narodowej, w zakładach przemysłowych i instytutach naukowych. W tym zakresie praca naszego Oddziału stale szwankuje. Należy znaleźć odpowiednie i atrakcyjne formy tej działalności.

Liczne fakty z historii Oddziału trudne są do ustalenia ze względu na brak lub niekompletność dokumentów. Wiele dokumentów zaginęło. Wiele spraw nie doczekało się dokumentacji. Dlatego konieczne wydaje się utworzenie sprawnie działającej komisji historycznej, która powinna się zająć nie tylko historią Oddziału, ale również historią całego środowiska śląskiego, a także historią matematyki, którą się nikt u nas nie zajmuje. Wydaje się koniecznym utworzenie ogólnopolskiego czasopisma poświęconego historii matematyki.

Stale kuleje współpraca Oddziału Górnośląskiego z wyższymi uczelniami i instytucjami pracującymi na Śląsku. Nie mamy prawie żadnych kontaktów z matematykami pracującymi na Akademii Ekonomicznej⁵⁾.

W roku 1969, dzięki staraniom, głównie prof. Mirosława Mochnackiego, powstał na Politechnice Śląskiej w Gliwicach Wydział Matematyczno-Fizyczny, który kształci na kierunkach matematyki stosowanej, fizyki i mechaniki około 50 studentów rocznie. Fakt ten spowodował znaczne uaktywnienie matematyków pracujących na Politechnice Śląskiej, zwłaszcza, gdy rozpoczęli tam pracę prof. dr Zygmunt Zahorski i doc. dr hab. Janina Śladkowska-Zahorska. Wiele pracy w rozwój ośrodka gliwickiego włożył prof. dr hab. Czesław Kluczny. Wydaje się pożądanym utworzenie Koła PTM przy Politechnice Śląskiej w Gliwicach. Wiąże się to z organizacją pracy administracyjnej w Oddziale, która wraz ze wzrostem liczby członków powiększa się i komplikuje. Należy pomyśleć nad jej usprawnieniem. Wiele mogłoby tu pomóc powierzenie tej pracy osobom fachowym odpowiednio przygotowanym i zaangażowanym.

Wiele przyjemnych chwil spędziliśmy w ostatnich latach na spotkaniach towarzyskich organizowanych, w szczególności w okresie karnawału, dzięki ofiarnej pracy naszych Pań, głównie mgr Stefanii Krasieńskiej, dr Krystyny Skórnik i mgr Marii Zajączkowskiej. Myślę, że również ta działalność jest pożyteczna i powinna być kontynuowana.

Rozpatrując historię naszego Oddziału należy obiektywnie stwierdzić, żeśmy tej sprawy nie zaniedbali. Mamy wielu oddanych sprawie pracowników. Ale jest jeszcze wiele do zrobienia w kwestii wychowania młodych kadr. Wychowanie młodych ludzi to najważniejszy nasz cel, który jest podstawą do realizacji wszystkich celów. Jego realizacja wymaga jednak wspólnego wysiłku wszystkich pracowników, wszystkich Zakładów i wszystkich Uczelni."

Podsumowanie. Oddajemy Czytelnikowi pierwszą próbę zebrania informacji o działalności Oddziału Górnośląskiego PTM. Zdajemy sobie sprawę, że ze względu na ograniczoną pojemność artykułu oraz trudności związane z dotarciem do pewnych materiałów źródłowych pominęliśmy pewne kierunki działań Oddziału oraz nie przedstawiliśmy sylwetek znacznej liczby osób, które w istotny sposób działały w Towarzystwie i znacząco wpłynęły na jego obecny kształt.

⁵⁾ W tej kwestii wiele się zmieniło i kontakty są bardzo ścisłe, a prof. T. Trzaskalik, zatrudniony w AE, jest członkiem Zarządu Oddziału i przewodniczącym Komisji Matematyki PTM na Akademii Ekonomicznych.

Od 1980 roku charakterystyczna dla Oddziału była praca w trzech ośrodkach: Katowice (Uniwersytet Śląski i Oddział IM PAN, od 1995 r. także Akademia Ekonomiczna), Gliwice (Koło Oddziału - Politechnika Śląska), Bielsko-Biała (Koło Oddziału - Filia Politechniki Łódzkiej, Akademia Techniczno-Humanistyczna).

Prace cytowane.

- [1] Księga Pamiątkowa Oddziału Górnośląskiego.
- [2] Dokumenty, korespondencja OG PTM.
- [3] Regulamin Oddziału Górnośląskiego PTM w Katowicach.
- [4] Regulamin Olimpiady Matematycznej.
- [5] Sprawozdania Oddziału Górnośląskiego PTM za lata 1974 - 1975, 1977 - 1989 oraz od 01.09.1995 do 30.06.2003.
- [6] Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1971. *Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Katowicach 1950 - 1968* – Praca zbiorowa.
- [7] Wiadomości Matematyczne, XXVIII. 1(1988), 35 - 64. Andrzej Kamiński, Krystyna Skórnik, *Jubileusz Profesora Jana Mikusińskiego*.
- [8] Wiadomości Matematyczne, XXVI. 2(1985), 85 - 96. Kazimierz Szałajko, *Wspomnienia o Kole Matematyczno-Fizycznym Studentów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Luowiu*.
- [9] Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 2001. Karol Baron, Henryk Gacki, *Andrzej Lasota Doctor honoris causa Universitatis Silensis*.
- [10] Zeszyt Naukowy Politechniki Śląskiej, ser. Mat. - Fiz. z. 48, 1986: Komitet Obchodów Jubileuszu 70-lecia urodzin prof. Z. Zahorskiego, *Zygmunt Zahorski (Zarys biografii)*; Jan Stanisław Lipiński, *Prace Zygmunta Zahorskiego z teorii funkcji rzeczywistych*.
- [11] Zeszyt Naukowy Politechniki Śląskiej, ser. Mat. - Fiz. z. 76, 1995, 193 - 215. *Profesor Mieczysław Kucharzewski - życie i twórczość* – Krystyna Skórnik.
- [12] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1953 - 1966.
- [13] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1969 - 1975.
- [14] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1976 - 1979.
- [15] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1983 - 1986.
- [16] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1992 - 1998.
- [17] Zeszyt protokołów Oddziału Górnośląskiego PTM w latach 1998 - 2003.
- [18] Miesięcznik Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, *Gazeta Uniwersytecka*, Listopad 2001, Nr 2(91).
- [19] Polskie Towarzystwo Matematyczne, Biuletyn Informacyjny nr 2/2003. *Maria Zajączkowska (1909 - 2003)* – Krystyna Skórnik.

GŁÓWNE OŚRODKI BADAŃ NA TERENIE GÓRNEGO ŚLĄSKA.

Cztery instytucje miały i mają decydujący wpływ na rozwój matematyki i jej zastosowań na Górnym Śląsku, a mianowicie: Oddział Instytutu Matematycznego PAN; Instytut Matematyki Uniwersytetu Śląskiego; Politechnika Śląska w Gliwicach - Instytut Matematyki, Instytut Automatyki (zob. artykuł: J. Klamka, R. Grzymkowski, A. Świertniak, *Matematyka stosowana w Gliwicach*); Oddział Gliwicki PTM przemianowany w 1965 roku na Górnośląski. Rozwój zastosowań matematyki w ekonomii, związany jest z działalnością matematyków zatrudnionych w Akademii Ekonomicznej w Katowicach (zob. artykuł T. Trzaskalika *Matematyka w Ekonomii*).

Poniżej podajemy aktualne składy osobowe zespołów badawczych w poszczególnych Instytutach Matematyki.

I. ODDZIAŁ INSTYTUTU MATEMATYCZNEGO PAN w Katowicach.

Zakład Funkcji Uogólnionych.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Ryszard Rudnicki.

Pracownicy: prof. dr hab. Andrzej Lasota, dr Adam Bobrowski, dr Katarzyna Pichór, dr Krystyna Skórnik, dr Tomasz Szarek.

Tematyka badań naukowych:

1. Procesy i półgrupy Markowa i ich zastosowania w naukach przyrodniczych i ekonomii. • Asymptotyczne własności półgrup operatorów Markowa działających na miary. • Multifraktalne własności miar niezmienniczych. • Własności modeli populacyjnych z uwzględnieniem interakcji między osobnikami. • Modelowanie genetyczne uwzględniające zmienność populacji w czasie. • Zastosowanie półgrup Markowa w modelach wzrostu ekonomicznego.

2. Rachunek operatorów i jego zastosowanie. • Badanie nowych zastosowań rachunku operatorów w teorii równań różniczkowych i teorii funkcji specjalnych.

II. INSTYTUT MATEMATYKI UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO w Katowicach.

1. Zakład Algebry i Teorii Liczb.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Kazimierz Szymiczek.

Pracownicy: dr hab. Andrzej Śladek prof. UŚ., dr hab. Alfred Czogała, dr Przemysław Koprowski, dr Marek Szyjewski, dr Adam Wesołowski, mgr Marzena Ciemała, mgr Bonifacy Szczepanik.

Tematyka badań naukowych:

• Algebraiczna teoria liczb i teoria form kwadratowych nad ciałami i algebrami globalnymi. • Teoria form wyższych stopni nad ciałami. • Teoria form kwadratowych nad schematami i rozmaitościami algebraicznymi.

2. Zakład Analizy Funkcjonalnej.

Kierownik Zakładu: dr hab. Władysław Kierat, prof. UŚL,

Pracownicy: dr Marian Stanisław Podhorodyński, dr Anna Cichocka, dr Urszula Sztaba, dr Irena Wistuba, dr Jan Chmielowski, dr Maria Górnioczek.

Tematyka badań naukowych:

Rachunek prawdopodobieństwa i jego zastosowania: • Asymptotyczna stabilność operatorów Markowa. • Równania stochastyczne typu Ito. • Testowanie hipotez statystycznych w modelach liniowych.

Teoria równań różniczkowych: • Zastosowania twierdzenia o polach wektorowych do rozwiązywania równań różniczkowych zwyczajnych. • Równanie Naviera-Stokesa. • Równania różniczkowe o współczynnikach miarowych.

Teoria dystrybucji i rachunek operatorów: • Miary Radona i miary Stieltjesa jako dystrybucje. • Dystrybucje jako wartości brzegowe funkcji analitycznych.

3. Zakład Analizy Rzeczywistej.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Karol Baron.

Pracownicy: prof. dr hab. Janusz Matkowski, dr hab. Witold Jarczyk prof. UZ., dr hab. Andrzej Nowak prof. UŚ., dr Lech Bartłomiejczyk, dr Janusz Morawiec, dr Tomasz Powierża, dr Janusz Walorski, mgr Rafał Kapica, mgr Dariusz Sokołowski.

Tematyka badań naukowych:

- Równania i nierówności funkcyjne o jednej zmiennej.
- Dyskretne układy dynamiczne i teoria iteracji.
- Równania, nierówności i kongruencje funkcyjne o wielu zmiennych.
- Mierzalność, funkcje i multifunkcje typu Carathéodory'ego.

4. Zakład Biomatematyki.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Ryszard Rudnicki.

Pracownicy: dr Marta Tyran-Kamińska, dr Jolanta Sacała, dr Tomasz Kulpa, dr Katarzyna Pichór, mgr Maciej Ślęczka.

Tematyka badań naukowych:

- Asymptotyczne zachowania się układów dynamicznych opisujących zjawiska przyrodnicze.
- Kryteria zbieżności iterowanych układów funkcyjnych występujących w teorii fraktali.
- Efektywne kryteria stabilności w sensie Lapunowa dla iteracji operatorów całkowitych opisujących cykl komórkowy.
- Asymptotyczne podobieństwo operatorów w przestrzeniach funkcyjnych.
- Stabilność układów równań różniczkowo-całkowych opisujących ewolucję układu złożonego z wielu populacji.

5. Zakład Dydaktyki Matematyki

Kierownik Zakładu: dr hab. Jan Konior, prof. UŚl.

Pracownicy: dr Joanna Samsel-Opalla, mgr Elżbieta Dudek, mgr Joanna Wuwer.

Tematyka badań naukowych:

- Budowa i lektura tekstu matematycznego.
- Metodyka nauczania matematyki.

6. Zakład Geometrii.

Kierownik Zakładu: vacat.

Pracownicy: dr Erwin Kasperek.

Tematyka badań naukowych:

- Szczegółowe zagadnienia geometrii klasycznych.

7. Zakład Informatyki.

Kierownik Zakładu: dr Andrzej Biela.

Pracownicy: dr Michał Baczyński, dr Damian Brückner, dr Jacek Uryga, dr Józef Kalinowski, dr Marek Wojtylak, mgr Krzysztof Kula, dr Jolanta Sobera, mgr Rafał Tyrala.

Tematyka badań naukowych:

- Zbiory i relacje rozmyte.
- Spójniki wielowartościowe.
- Automatyczne dowodzenie twierdzeń.
- Analiza algorytmów.

8. Zakład Logiki Matematycznej.

Kierownik Zakładu: doc. dr hab. Piotr Wojtylak.

Pracownicy: dr Wojciech Dzik, dr Tomasz Połacik.

Tematyka badań naukowych:

- Logika matematyczna i jej zastosowania.
- Charakteryzacja logiki intuicjonistycznej semantykami topologicznymi i teorio-grafowymi.
- Teoria dowodu.

9. Zakład Matematyki Dyskretnej.

Kierownik Zakładu: dr hab. Mieczysław Kula.

Pracownicy: mgr Małgorzata Olszewska, mgr Anna Szczerba, mgr Krzysztof Nowak, mgr Marcin Serweciński.

Tematyka badań naukowych:

- Metody kombinatoryczne w kryptografii. • Schematy relacyjne i grafy metrycznie regularne.

10. Zakład Metod Matematycznych Fizyki.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Tomasz Dłotko.

Pracownicy: dr hab. Jan Cholewa, mgr Radosław Czaja, dr Joanna Napiórkowska, mgr Krzysztof Oleś, dr Andrzej Turski.

Tematyka badań naukowych:

- Teoria globalnych atraktorów dla równań parabolicznych wyższych rzędów. • Istnienie globalnego atraktora w przestrzeniach ułamkowych generowanych liniowym operatorem eliptycznym części głównej równania.

11. Zakład Równań Funkcyjnych.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Roman Ger.

Pracownicy: dr hab. Zygfryd Kominek, prof. UŚl., dr Justyna Sikorska, dr hab. Maciej Sablik, dr Roman Badora, dr Joanna Ger, dr Iwona Pawlikowska, dr Tomasz Szostok, dr Barbara Koclega-Kulpa.

Tematyka badań naukowych:

- Teoria równań i nierówności funkcyjnych o wielu zmiennych. • Teoria stabilności, teoria funkcjonalów addytywnych i wypukłych; twierdzenia o oddzielaniu. • Zbiory bazowe. • Ciągłość charakterów. • Selekcja odwzorowań wielowartościowych i ich rozszerzanie. • Wypukłość odwzorowań w przestrzeniach metrycznych bez struktury liniowej. • Średnie niezmiennicze i ich zastosowanie w teorii równań i nierówności funkcyjnych. • Aplikacje teorii równań funkcyjnych w analizie harmonicznej i funkcjonalnej.

12. Zakład Równań Różniczkowych.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Tadeusz Dłotko.

Pracownicy: dr hab. Jan Ligęza, prof. UŚl.

Tematyka badań naukowych:

- Równania różniczkowe zwyczajne cząstkowe i uogólnione. • Własności rozwiązań równań różniczkowych w sensie Colombeau. • Zastosowania metod pełnościowych pól wektorowych w równaniach różniczkowych. • Sterowalność i optymalność sterowania dla równań różniczkowych o współczynnikach miarowych. • Uogólnienia metody Dubowickiego-Milutina i jej zastosowania w zagadnieniach optymalizacji.

13. Zakład Teorii Mnogości.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Aleksander Błaszczuk.

Pracownicy: dr Wiesław Kubiś, dr Andrzej Kucharski, dr Sławomir Turek, mgr Mirosław Kalus, mgr Anna Matura.

Tematyka badań naukowych:

- Algebra Boole'a i teorii mnogości. • Algebry projektywne. • Minimalne układy dynamiczne.
- Przestrzenie superzwarte.

14. Zakład Teorii Prawdopodobieństwa.

Kierownik Zakładu: dr Krzysztof Łoskot.

Pracownicy: prof. dr hab. Andrzej Lasota, dr Henryk Gacki, dr Katarzyna Horbach, dr Piotr Janoska, dr Tomasz Szarek.

Tematyka badań naukowych:

- Asymptotyczne zachowania się układów dynamicznych opisujących zjawiska przyrodnicze.
- Kryteria zbieżności iterowanych układów funkcyjnych występujących w teorii fraktali.
- Asymptotyczne podobieństwo operatorów w przestrzeniach funkcyjnych.

15. Zakład Topologii.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Władysław Kulpa.

Pracownicy: dr Jan Kleszcz, dr Anna Kucia, dr hab. Szymon Plewik, dr hab. Marian Turzański, mgr Michał Machura.

Tematyka badań naukowych:

- Zagadnienia związane z twierdzeniem Brouwera.
- Kombinatoryka uogólnionej kostki Cantora.
- Rozkłady odwzorowań na odwzorowania proste.
- Odwzorowania dokładnie 2-krotne.

16. Pracownia Komputerowa.

Kierownik pracowni: dr Marek Wojtylak.

Pracownicy: mgr Krzysztof Nowak, mgr Jolanta Rorbek, mgr Marcin Serweciński, mgr Aleksandra Kaptur.

III. INSTYTUT MATEMATYKI POLITECHNIKI ŚLĄSKIEJ w Gliwicach.

1. Zakład Algebry.

Kierownik Zakładu: dr hab. Olga Macedońska-Nosalska, prof. Pol.Śl.

Pracownicy: dr Jan Gałuszka, dr inż. Waldemar Holubowski, dr inż. Witold Tomaszewski, dr inż. Marek Żabka, mgr inż. Beata Bajorska,

Tematyka badawcza:

- Transformacja Nielsena grup wolnych.
- Automorfizmy.
- Grupy nilpotentne.
- Tożsamości półgrupowe.
- Kongruencje półgrup skraccalnych.
- Algebry Liego.
- Generatory grup.

2. Zakład Analizy Matematycznej.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Wiktor Kułyk.

Pracownicy: prof. dr hab. Janina Śladkowska-Zahorska, dr Józef Burzyk, dr inż. Andrzej Kasperski, dr inż. Jan Pochciał, dr Grażyna Kozłowska, dr Barbara Luks-Ogrodnik, dr Janina Macura, mgr inż. Andrzej Starosolski.

3. Zakład Matematyki Dyskretnej i Informatyki.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Wital Suszczański (p.o.).

Pracownicy: dr inż. Grzegorz Drwał, dr inż. Piotr Gawron, dr Zbigniew Marszałek, mgr Katarzyna Adrianowicz.

3. Zakład Metod Algebraicznych.

Kierownik Zakładu: prof. dr hab. Ernest Płonka.

Pracownicy: dr inż. Roman Wituła, dr Dorota Czaja-Pośpiech, dr Danuta Jama, dr Halina Jondro, dr Hieronim Leszczyński, dr Krystyna Miśta, dr Maria Pichocka, dr Bronisław Szlęk, dr Ewa Szocińska, dr Bolesław Wantuła, dr Robert Wójcik.

4. Zakład Metod Matematycznych w Technice.

Kierownik Zakładu: dr hab. Andrzej Nowak (p.o.).

Pracownicy: dr Ryszard Bartłomiejczyk, dr inż. Henryk Gliński, dr Krzysztof Mazur, mgr inż. Władysław Lis, mgr inż. Katarzyna Czaplą, mgr inż. Konrad Kaczmarek.

5. Zakład Metod Probabilistycznych i Ekonometrii.

Kierownik Zakładu: dr hab. Ernest Mykala Bratychuk, prof. nzw. w Pol. Śl.

Pracownicy: dr inż. Elżbieta Kasperska, dr Ewa Lobos, dr Eugeniusz Sroczyński, dr inż. Kajetan Tochowicz, mgr Barbara Borowska, mgr inż. Wojciech Kempa.

6. Zakład Równań Różniczkowych i Funkcyjnych.

Kierownik Zakładu: dr hab. Stefan Czerwik, prof. Pol. Śl.

Pracownicy: dr Krzysztof Dłutek, dr Jerzy Krzempek, dr Barbara Biły, dr Adam Czech, dr Stanisław Kiełtyka, dr Szymon Rabsztyn, dr Beata Sikora.

7. Zakład Zastosowań Matematyki.

Kierownik Zakładu: dr hab. inż. Radosław Grzymkowski, prof. Pol. Śl.

Pracownicy: dr hab. Edward Kwaśniewicz, dr Marek Balcer, dr inż. Damian Słota, dr Małgorzata Biedrońska, dr inż. Adam Kapusta, dr Andrzej Flisowski, dr Franciszek Przybylak, dr Maria Żytka, dr Walenty Żytka, mgr inż. Barbara Pakleza, dr Iwona Nowak, mgr inż. Katarzyna Korek, mgr inż. Elwira Mateja-Losa, mgr inż. Beata Grzegorzewska.